

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”Till slut fanns inga gränser, jag låg med allt och alla”

– En kritisk diskursanalys av hur kvinnor med
sexmissbruk framställs i media

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

Termin: HT 15

Författare: Matilda Johannesson och Josefine Karlsén

Handledare: Adrián Groglopo

Abstract

Titel: “Till slut fanns inga gränser, jag låg med allt och alla” – En kritisk diskursanalys av hur kvinnor med sexmissbruk framställs i media

Författare: Matilda Johannesson och Josefine Karlsén

Nyckelord: Sexmissbruk, kvinnor, kritisk diskursanalys, socialkonstruktivism

Vårt syfte med studien var att undersöka och analysera hur diskursen kring kvinnor med sexmissbruk och dess orsaksförklaringar beskrivs i massmedia och hur dessa framställningar och benämningar kan kopplas till den rådande sexualitetsnormen hos kvinnor. Resultat och analys bygger på 20 artiklar från svenska dags- och kvällstidningar mellan åren 2005 och 2015 som skriver om kvinnor med sexmissbruk eller sexberoende. Materialet lästes igenom flertalet gånger så att en helhetsbild kunde skönjas. Därefter delades materialet upp i teman som sedan analyserades med hjälp av vår teoretiska referensram som bestod av en socialkonstruktivistisk ansats samt av begreppen diskurs och makt. Vi använde oss även av hur könsroller och den kvinnliga sexualitetsnormen är konstruerade då vi analyserade vårt material och för att försöka förstå hur dessa roller och normer hjälper till att konstruera bilden av kvinnor med sexmissbruk. Våra resultat visade att den rådande diskursen beskrev sexmissbrukande kvinnor som en *vanlig* kvinna som dock hade ett *onormalt* beteende, ofta beskrivet som prostitution eller överdrivet mycket sex. Orsaksförklaringar som beskrevs var en traumatisk barndom, användning av internet samt en medicinsk och biologisk förklaring. Kvinnornas sexualitet och beteenden beskrevs som avvikande från den rådande normen och anses som ansvariga att tillfredsställa männen.

Innehållsförteckning

1. INTRODUKTION	1
1.1 PROBLEMFÖRMULERING.....	1
1.1.1 Studiens relevans för socialt arbete.....	3
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	4
1.3 AVGRÄNSNINGAR.....	4
1.4 CENTRALA BEGREPP.....	5
2. BAKGRUND	7
2.1 NYMFOMANI	7
2.2 ASOCIALA OCH SINNESSLÖA KVINNOR.....	8
2.3 KVINNOR I MEDIA.....	9
3. TIDIGARE FORSKNING	10
3.1 HYPERSEXUALITET, SEX ADDICTION OCH SEXMISSBRUK.....	10
3.2 SEXMISSBRUK HOS KVINNOR OCH MÄN	11
3.3 FORSKNING OM SEXMISSBRUK I SVERIGE.....	12
4. TEORETISK REFERENSRAM	15
4.1 SOCIALKONSTRUKTIVISM.....	15
4.1.1 Konstruktion av sexualitet och kön	17
4.1.2 Konstruktion av sociala problem och missbruk.....	18
4.2 DISKURS	19
4.3 MAKT	20
4.3.1 Medias makt	21
5. METOD	24
5.1 DISKURSANALYS	24
5.2 KRITISK DISKURSANALYS	25
5.2.1 Faircloughs tredimensionella modell.....	25
5.3 URVAL OCH DATAINSAMLING.....	26
5.4 DATAANALYS	28
5.5 ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	29
5.6 VALIDITET, RELIABILITET OCH GENERALISERBARHET.....	30
5.7 METODDISKUSSION	31
5.8 ARBETSFÖRDELNING.....	33
6. RESULTAT OCH ANALYS	34
6.1 DEN TYPISKA SEXMISSBRUKANDE KVINNAN.....	34
6.1.1 Den vanliga kvinnan	34
6.1.2 De typiska känslorna	35
6.1.3 Det lyckliga slutet.....	36
6.2 DET VANLIGA SEXMISSBRUKET.....	38
6.2.1 Sexmissbruk likställs med prostitution.....	38
6.2.2 Kunde varit vilket missbruk som helst.....	39
6.2.3 Jakt på kärlek och bekräftelse	40
6.3 DE BESKRIVNA ORSAKSFÖRKLARINGARNA	41
6.3.1 En dålig uppväxt.....	42
6.3.2 Internet som inkörspport.....	43
6.3.3 Sex som självmedicinering.....	44
6.4 DEN KVINNliga SEXUALITETSNORMEN.....	46
6.4.1 Antalet sexpartners.....	46
6.4.2 Kvinnans ansvar att tillfredsställa mannen.....	47
6.5 DE SOM FÅR KOMMA TILL TALS	48
6.5.1 De synliga och hörda.....	48

6.5.2 <i>De osynliga och tysta</i>	50
7. SLUTSATS OCH AVSLUTANDE DISKUSSION	52
7.1 SLUTSATS.....	52
7.2 AVSLUTANDE DISKUSSION.....	53
7.2.1 <i>Vidare forskning</i>	54
8. REFERENSER	56
8.1 ARTIKELFÖRTECKNING.....	60

1. Introduktion

”Min sexkarriär började när jag var 13 år gammal, på pojkrummet. Efter det blev jag beroende och var tvungen att fortsätta ligga” säger en av de manliga deltagarna i svenska Paradise Hotel 2015 stolt i sin presentation. Eftersom vi redan då bestämt oss för att skriva en uppsats om missbruk blev detta någonting vi fattade intresse för. Sexmissbruk eller sexberoende är ett missbruk vi inte hör om särskilt ofta - varken under utbildningen eller i andra sociala sammanhang. Vi började diskutera sättet att uttrycka ett sexmissbruk och varför det i vissa sammanhang anses vara häftigt. Vi förde också en diskussion kring huruvida det hade varit med samma stolthet en kvinna berättat samma sak. Vi insåg där och då vilken stor påverkan media har på hur vi ser på olika samhällsfenomen. Troligtvis är ett missbruk inte alltid lika spännande. Det är sällan man ser en person på bästa sändningstid stå framför kameran och leende berätta om alla pengar hen spelat bort. Inte heller hur skönt det känns att någon var fast i ett narkotikamissbruk efter första kontakten med cannabis vid 13 års ålder. Media väljer vilka artiklar som ska publiceras, vad som ska stå i rubriken och vilka ord som ska skrivas störst på löpsedlarna utanför 7-Eleven. De väljer vad man ska tro på och hur man ska se på olika sociala problem. Vi blev därför väldigt intresserade av att undersöka massmedias syn på sexmissbruk, och framförallt hur kvinnor med sexmissbruk framställs samt vilken diskurs som bildas då tidningarna sätter ord på fenomenet. När vi berättade för vänner och kollegor att vi skulle skriva en uppsats om sexmissbrukande kvinnor fick vi flera gånger frågan “finns de?”. Detta gjorde att vi blev intresserade av att skriva om denna målgrupp och att vi då ville undersöka varför många tror att dessa kvinnor inte ens finns. Vi började fundera på om det kan bero på den diskurs massmedia skapar som får oss att tro detta.

1.1 Problemformulering

Sexmissbruk är någonting som det tidigare inte pratats i stor utsträckning om, men har under senare år blivit mer och mer accepterat och undersökt, dock inte tillräckligt. Det finns ingen statistik på hur många människor som lever med ett

sexmissbruk, men enligt Sundby (2013) är sexberoende den självdiagnos som allra flest människor i Sverige söker behandling för. Han skriver också att en kvarts miljon människor i USA googlar "sexmissbruk" eller "sexberoende" varje månad och att den svenska siffran också är hög.

Efter att vi insåg att det finns en föreställning om att det inte existerar några sexmissbrukande kvinnor valde vi att undersöka denna grupp närmare. Flera vetenskapliga artiklar vittnar om att det finns mycket knapphändig forskning kring kvinnors sexmissbruk (Rydberg & Sundby 2012; Dhuffar & Griffiths 2014; Kaplan & Krueger 2010).

Många kvinnor som har ett sexmissbruk söker inte hjälp, utan utvecklar istället ett annat missbruk eller en psykisk störning, som till exempel ätstörningar. Eftersom den typen av beteende är mer synlig och accepterad utåt sett är det oftast då kvinnorna kommer i kontakt med sjukvården, de får då hjälp med ätstörningarna men frågan om sexmissbruk lyfts aldrig (sexmissbruk.net 2012). Vi tror att det kan finnas flera anledningar till detta, men en av dem kan vara att man inte pratar om fenomenet vilket leder till att kvinnor som har ett sexmissbruk känner sig ensamma eller bortglömda. Det är en av anledningarna till att vi anser att det är viktigt att belysa detta problem, vi tror att om vi talar om dessa kvinnor kanske det känns mer naturligt att söka hjälp. Just ätstörningar verkar vara ett vanligt komplement till sexmissbruk, då en amerikansk guidebok för sexmissbrukare uppger att 38 procent av alla med sexmissbruk också lider av en ätstörning (Reay, Attwood & Gooder 2013). Det finns dessutom forskning om att kvinnors sexmissbruk ter sig vara farligare än mäns på det sättet att de tar högre risker genom att träffa olika och okända män (Groneman 1994).

Sexmissbruk är ett mycket omtvistat begrepp, många forskare använder sig av olika benämningar på samma problem, även om innebörden är densamma (Hall 2011). Ibland kan sexmissbruk också kallas för sex- och kärleksberoende, då det inte alltid behöver handla om det sexuella, utan kan till exempel innebära att man inte klarar av att leva som singel (Anonyma Sex- och Kärleksberoende 2015). Att begreppen sexberoende, sexmissbruk eller sex addiction inte heller finns med i klassificeringssystemen av diagnoser (DSM-5 eller ICD-10) anser vi kunna vara problematiskt då man ska kunna hjälpa dessa personer. Anledningen till att det är svårt att finna en samstämmig definition av begreppet sexmissbruk handlar bland annat om att det inte finns tillräckligt med forskning som handlar om orsaken till

missbruket. Om exempelvis hypersexuell störning skulle bli en officiell diagnos kan personer med denna psykiska störning medicineras utan att man vet hur problemet egentligen borde behandlas (Healthcare Media 2014).

Ett problem med sexmissbruk är att det finns olika orsaksförklaringar. Weinstein med flera (2015) menar exempelvis att en otrygg uppväxt kan vara en förklaring till att människor utvecklar sexmissbruk, medan Chazittofis med flera (2015) menar att det skulle kunna bero på en obalans i hjärnans hormonreglering.

Ytterligare en problematisk del av fenomenet är att kvinnans sexualitet genom tiderna har setts på olika sätt. Från att kvinnor med stark sexualdrift sågs som galna och spärrades in (Engwall 2004), till att de idag kan få hjälp och stöttning från många håll.

1.1.1 Studiens relevans för socialt arbete

Vi behöver forska, skriva och prata mer om sexmissbruk. Detta för att vi ska kunna ge adekvat hjälp och stöttning och visa på en högre förståelse för de som är drabbade. När det handlar om sex blir det ofta mycket skamfyllt att prata om. I tidningen Kvällsposten (2011-03-01) står det: "En nykter alkoholist kan stolt berätta hur länge han varit nykter - att säga att man inte porrsurfat på ett halvår är ovanligare". Detta speglar hur sexmissbruk kan te sig vara skamfyllt för personer som utvecklat det liksom sexualitet i allmänhet (Holmqvist 2015).

Vi anser att det är väldigt viktigt att forska om kvinnors sexmissbruk, inte bara för att dessa kvinnor i många fall osynliggörs, utan också för att flera av artiklarna som ingår i vår empiri handlar om att personer med sexmissbruk inte får hjälp från kommunen. Det pågår en debatt i dessa tidningar huruvida sexmissbruk ska räknas på samma sätt som ett kemiskt missbruk. Vi tror att frågor som dessa behöver tydliggöras för att personer med sexmissbruk ska känna sig sedda, de behöver veta vart man vänder sig med denna typ av problem.

Det behöver fastställas en definition av begreppet sexmissbruk för att veta hur personer med sexmissbruk ska kunna hjälpas på bästa sätt. Vi tror att det är viktigt för det sociala arbetet att lyfta fram sexmissbruk som vilket missbruk som helst. Att det liksom andra beroenden handlar om kickar, belöningssystem och besatthet.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka och analysera hur diskursen kring kvinnor med sexmissbruk framställs i massmedia. Detta kommer att göras med hjälp av en kritisk diskursanalys på 20 artiklar i svenska dags- och kvällstidningar under en tioårsperiod, mellan 2005 och 2015.

Studiens frågeställningar är:

- Hur framställs och benämns sexmissbrukande kvinnor i svenska dags- och kvällstidningar?
- Vilka orsaksförklaringar beskrivs i de undersökta artiklarna?
- Hur kopplas artiklarnas framställning av kvinnors sexmissbruk till den rådande sexualitetsnormen hos kvinnor?

1.3 Avgränsningar

Den övergripande tanken med studien är att endast undersöka och analysera den rådande diskursen angående sexmissbruk bland kvinnor i dags- och kvällstidningar. Detta betyder att det inte finns intresse av att ta ställning till själva begreppet sexmissbruk angående dess vara eller icke vara eller föra en diskussion om vilka orsaksförklaringar som är mest relevanta eller mest sanna. I uppsatsen kommer inte heller diskursen mellan män och kvinnor diskuteras och jämföras då koncentrationen endast kommer läggas på massmedias beskrivning av kvinnor. Det är viktigt att man är medveten om att det kan finnas personer som inte vill identifiera sig som man eller kvinna som har ett sexmissbruk, men då de artiklar som utgör empirin utgår från de två juridiska könen väljer vi i uppsatsen att i enlighet med syftet fokusera på (biologiska) kvinnor. Vidare redogörs det inte för de politiska och religiösa förändringar som kan kopplas till synen på sexualitet eller missbruk.

1.4 Centrala begrepp

Sexmissbruk - Vad man egentligen ska kalla detta missbruk/beroende/sjukdomstillstånd/störning är idag väldigt omtvistat (Hall 2011). Man har därför inom forskningen använt många olika namn för detta fenomen, men de som är vanligast förekommande och som kommer att användas i studien är sex addiction och hypersexual disorder (hypersexuality), ofta används de två termerna synonymt och i denna studie kommer, vid översättning, endast ett svenskt ord användas, nämligen sexmissbruk. En anledning till detta är att sexmissbruk är det begrepp som oftast förekommer i de undersökta artiklarna. Den definition av ordet sexmissbruk som kommer att användas i uppsatsen stämmer överens med WHO's (World Health Organisation) förklaring av missbruk. I den definitionen står det att missbruk innebär en sjuklig relation med någonting stämningshöjande (sak eller handling) som orsakar skada på andra eller på sig själv (Healthcare Media 2014).

Media - Medier är allt som nyttjas när information ska förmedlas vilket innebär att det inte bara är när skrivet eller talat språk förmedlas utan även byggnader, kläder eller attityder som uttrycker makt eller någon form av information. Ekström (2008:11) beskriver definitionen på detta sätt:

Medier är materiella och tekniska system/infrastrukturer genom vilka meddelanden och symboler överförs, men också skapas, bevaras och återanvänds. Telegrafan, kameran, filmen, televisionen, radion, internet, webbsidor/portaler är exempel på sådana system.

I mycket av den litteratur som lästs under uppsatsens gång används orden media och massmedia synonymt och de kommer också att användas synonymt i uppsatsen. Den definition som valts för denna studie är densamma som redovisas i citatet ovan.

Morgon-, dags- och kvällstidningar - I uppsatsen kommer, för enkelhetens skull, morgon- och dagstidningar att kallas för endast dagstidningar. I 2 § i lagen om pliktexemplar av dokument (SFS 1993:1392) finns en definition av dagstidning:

En skrift som utgör allmän nyhetstidning av dagspresskaraktär med reguljär nyhetsförmedling eller allmänpolitisk opinionsbildning, som normalt kommer ut med minst ett nummer varje vecka, jämte tillhörande löpsedel och bilaga.

Kvällstidningar definieras i Nationalencyklopedin (2015) som:

Lösnummerförsåld tabloidtidning med inriktning på sensationella nyheter, bilder, sport och nöjen.

Kvällstidningar säljs, till skillnad från dagstidningarna som oftast är prenumerations- eller gratistidningar, som lösnummer och har därför en annan press att skapa iögonfallande rubriker och löpsedlar (Fairclough 1995b).

2. Bakgrund

Eftersom uppsatsen ämnar undersöka diskursen kring sexmissbruk presenteras nedan bakgrundsinformation kring fenomenet ur ett historiskt perspektiv och hur det ser ut idag. Det redogörs för hur kvinnans sexualitet sett ut och hur man genom tiderna benämnt kvinnor med avvikande sexuellt beteende.

2.1 Nymfomani

Olika begrepp har under olika århundraden skapats för att försöka förklara och beskriva den kvinnliga sexualiteten. Ett av de tidigare begreppen som bildades runt 1500-talet var *furor uternus* som ansågs beskriva kvinnors avvikande och icke normala sexualiteter och sexuella beteenden (Groneman 1994).

Furor uternus anses vara en föregångare till begreppet *nymfomani* som myntades under början av 1800-talet som ett försök till att beskriva de kvinnor som ansågs ha ett översexuellt eller sexuellt avvikande beteende, vilket vid denna tid inte var moraliskt försvarbara handlingar. Tanken var att begreppet skulle begränsa de kategoriserade *onormala* sexuella beteenden som ledde till att kvinnor inte ansågs som *rena* och som utgjorde ett hot mot det heteronormativa äktenskapet och dess reproduktion. Begreppet har under tidens lopp skiftat betydelse och definition. Från början var det en diagnos som förklarade kvinnors sexualitet som en kroppslig sjukdom som visade upp specifika beteenden och som kunde botas genom behandling. De sexuella beteenden som inbegreps i diagnosen var bland annat överdriven önskan till eller utövandet av samlag, för mycket lust samt överdriven onani. Detta ledde till att diagnosen kunde appliceras på ett stort antal kvinnor med helt skilda beteenden, allt från homosexualitet till drömmar om sex (Groneman 1994).

Under senare delen av 1900-talet skedde en skiftning i hur nymfomani definierades och förklarades. Denna skiftning är dock inte enhetlig utan även under denna period definierades nymfomani på olika sätt. Den vanligaste skiftningen bland forskare och läkare var dock att se begreppet som en psykisk störning och diagnosen koncentrerades mer på att nymfomanernas beteenden var galna, omoraliska samt mycket okvinnliga (Groneman 1994). Även idag är

begreppet starkt kopplat till kvinnors översexuella beteenden och anses som något mystiskt och tabubelagt trots att nymfomani innefattas inom ICD-10 som en underrubrik till *överdriven sexualdrift* (Socialstyrelsen 2010b).

2.2 Asociala och sinnesslöa kvinnor

Begreppet nymfomani användes och används fortfarande i Sverige för att beskriva kvinnors, från normen, avvikande sexuella beteenden. Dock förekom det även två andra begrepp, främst under tidperioden 1930 till 1960-talet som ger en övergripande blick över hur översexuella och intellektuellt funktionsnedsatta kvinnor sågs av samhället; asociala och sinnesslöa (Engwall 2004).

När man pratade om asociala kvinnor koncentrerade man sig på att beskriva kvinnans sexuella beteenden och dess opålitlighet, medan man i männens fall definierade dem som personer som utförde kriminella handlingar. Sinnesslöa kvinnor hade däremot oftast en utvecklingsstörning eller utmärkte sig från samhället på ett negativt sätt. Exempelvis kunde personerna lida av en regelrätt psykisk sjukdom, vara drabbade av personlighetsstörningar eller skriv- och lässvårigheter. Sinnesslöhet och asocialitet var två relativt flytande kategoriseringar och samspelade ofta med varandra då dessa kvinnor ibland blev dubbeldiagnostiserade av den svenska sjukvården samt att det inte fanns några enhetliga diagnoskriterier. Det var vanligt att kvinnor som var sinnesslöa hade ett oacceptabelt sexuellt beteende och därför då även klassades som asociala (Engwall 2004).

Dessa asociala kvinnor ansågs bidra negativt till samhället genom att de sänkte den allmänna moralen genom att locka män till oacceptabla sexuella beteenden. Dessutom trodde man att kvinnornas barn ärvde dessa personlighetsdrag samt att dessa kvinnor inte kunde försörja sina barn vilket kunde leda till att Sveriges ekonomi försämrades. Med dessa ovan nämnda utgångspunkter ansågs det vedertaget och acceptabelt att förpassa dessa kvinnor till olika anstalter för inspärning, nekande av möjligheten till att ingå äktenskap samt att sterilisera många av dem (Engwall 2004). Cirka 60 000 kvinnor steriliserades i Sverige under en period på 40 år och genom att kategoriseras som sinnesslö eller asocial kunde man alltså ingå bland de personer som ansågs var tvungna att genomgå

detta ingrepp. Denna metod kan man anta användes vid denna period för att kontrollera och hämma kvinnors sexuella beteenden (Sandström 2005).

2.3 Kvinnor i media

Kvinnor är en grupp som är relativt osynlig i nyhetsmedia, och när de väl syns är det allt som oftast i relation till intima och privata ämnen samt läggs fokus på deras utseende och deras roll som mamma eller fru. Ytterligare ett sätt som kvinnorna i media porträtteras är som ett offer. Under 70-och 80-talen fanns en föreställning om att denna underrepresentation skulle kunna minskas genom att fler kvinnor blev nyhetsreportrar. Denna tanke har dock inte införlivats trots att det idag är jämnt könsfördelat inom mediaföretagen. Kvinnornas fortsatta osynlighet kan bero på att kvinnorna inom media väljer, liksom männen, att belysa och intervjua män. Det är även vanligt att de kvinnor som strävar efter en framgångsrik karriär anammar en mer maskulin attityd (Jarlbros 2006). Då media har en stark demokratisk påverkan på samhället blir det missvisande då det oftast är medelålders, vita män som synliggörs i media. Kvinnor har i och med detta svårare att göra sig hörda inom massmedia (Jarlbros 2004).

Lika osynliga som kvinnorna är i nyhetsmedia, lika synliga är de i reklam. Detta gäller dock endast för de unga kvinnorna. Kvinnornas roll inom reklam är främst att behaga läsaren och den kroppsidealnorm som lyfts fram kan vara svåruppnåelig för allmänheten, vilket ofta skapar ett missnöje hos läsaren (Jarlbros 2006).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras forskning kring olika begrepp som används för att beskriva sexmissbruk. Vidare lyfts forskning kring skillnader på mäns och kvinnors sexmissbruk i avseende på beteenden och känslor samt en redogörelse för forskning som bedrivits i Sverige.

3.1 Hypersexualitet, sex addiction och sexmissbruk

Under 1900-talets senare hälft ifrågasattes benämningarna på kvinnor med avvikande sexuellt beteende, man gick från att tala om dessa kvinnor som sjuka och farliga till att se det som vilken problematik som helst. Den mesta forskningen kring sex och beroende sker idag i USA (Levine 2010) vilket gör det svårt att återge begrepp och uttryck på svenska och behandla dem synonymt.

1983 benämndes *sex addiction* för första gången, i *Carnes Out of the Shadows: Understanding Sexual Addiction* (Woody 2011). Ordet hade inte då och har inte heller idag en tydlig definition. Professionella diskuterar huruvida sex addiction är ett beteendeproblem, ett tecken på underliggande orsaker eller om det är ett val människor gör speglat av deras känslor (Levine 2010).

Vissa forskningsartiklar benämner fenomenet med den mer medicinska termen *hypersexuality disorder* (Cantor et al. 2013). Vissa amerikanska kliniker har valt att använda sig av en mer flytande definition; nämligen *sexual disorder not otherwise specified*. Det indikerar på ett problematiskt sexuellt beteende som inte uppfyller kriterier för en specifik sjukdom (Kaplan & Krueger 2010). Gemensamt för de olika definitionerna är att personerna som lider av sexmissbruk har någon form av beroende. Hall (2011) skriver att det finns många olika teorier och synsätt på vad som är ett beroende, ett medicinskt synsätt, ett psykologiskt och ett sociokulturellt. Hon vill därför belysa missbruk (eller beroende) på ett sätt som hon kallar för ett biopsykosocialt (biopsychosocial) synsätt. Genom detta synsätt, vars popularitet under senaste åren märkbart ökat, kan man hjälpa personer med missbruksproblematik på ett mer holistiskt sätt, man kan se många olika förklaringar till beroendet och därför erbjuda fler typer av behandlingar. Hall menar också att det inte finns något begrepp som passar in på alla, vissa kommer

dessutom att uppleva en stigmatisering genom namnsättningen. Dock finns det många som finner tröst i att få ett namn på tillståndet, att få en känsla av att inte vara ensam. Rydberg och Sundby (2012) menar att ett beroende alltid startar med att man genom att utföra någonting aktiverar hjärnans nervceller och sänder ut signalsubstanser som i sin tur ger belöning i form av lyckokänslor, njutning eller välbefinnande. Kroppen blir mer och mer resistent mot dessa belöningar och söker därför mer spänning där man kan finna samma njutning och till slut övergår letandet efter kickar till ett tvångsmässigt beteende. Även Hansen (2014) är inne på det medicinska spåret och skriver att dopamin är den signalsubstans som i hjärnan spelar störst roll då det gäller motivation och belöning.

Varken termen *sex addiction* eller *hypersexual disorder* finns i DSM-5 (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller ICD-10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems) även om det funnits förslag på att införa. Under ICD-10 finns dock *överdriven sexualdrift*, F52.7 där *nymfomani* finns som underrubrik (Socialstyrelsen 2010b).

3.2 Sexmissbruk hos kvinnor och män

Kaplan och Krueger (2012) skriver att de allra flesta som söker hjälp för hypersexuell störning är män. De menar också att det sexuella beteendet hos de personer som behandlas för hypersexuell störning skiljer sig åt beroende på om de är män eller kvinnor. Dock uppger Kaplan och Krueger att det inte finns särskilt mycket forskning på detta ämne och de få rapporter som gjorts har skilt sig mycket åt.

Patrick Carnes (1990) skriver liknande iakttagelser i artikeln *Gender differences and sexually addicted populations* att mäns och kvinnors sexmissbruk ser olika ut. Han menar att män har en tendens att ägna sig åt sexuella aktiviteter som inte kräver särskilt stor känslomässig ansträngning, exempelvis porrsurfande eller onani, medan kvinnor ofta har beteenden som innefattar maktspel så som förförelse eller jakt och besatthet (Rydberg & Sundby 2012). 2009 genomförde CASM (Centrum för andrologi och sexualmedicin) en enkätundersökning i Sverige som visade på att kvinnor med hypersexuell störning utsatte sig för risker i och med att de i högre utsträckning än män hade tillfälliga sexuella kontakter.

Undersökningen visade också att dessa sexuella kontakter var vanligast bland kvinnor medan onani och porrsurfande var den vanligaste formen av hypersexuellt beteende bland män. En iakttagelse var också att kvinnorna i studien mådde signifikant sämre psykiskt än männen (Socialstyrelsen 2010a).

Vidare finns det forskning som visar på att flickor som har en problematisk relation till sina fäder under uppväxten har mer komplicerade sexuella relationer när de blir äldre än flickor som har en god relation till sina fäder (Magnusson 2009).

I den svenska lagstiftningen lägger man vikt vid sexuell jämställdhet, men bilden av kvinnans och mannens sexualitet ser annorlunda ut i olika former av media. Våld, förtryck och diskriminering tillhör vanligheterna inom media och detta blir då en kontrast till hur lagstiftningen är formulerad (Häggström-Nordin 2009).

3.3 Forskning om sexmissbruk i Sverige

Som redovisats ovan bedrivs majoriteten av den vetenskapliga forskningen kring hypersexualitet och sexmissbruk och dess konsekvenser i USA. Den svenska forskningen som kommer presenteras nedan stämmer till stor del överens med den internationella.

Elmerstig med flera (2012) har intervjuat unga kvinnor om hur de vill uttrycka sin sexualitet och vad som skulle kunna hindra dem från att göra det. De unga kvinnorna önskade att det sexuella beteendet skulle ske på ett jämlikt sätt, där ingen är dominerande och båda tillfredsställs på samma villkor. Det som dock hindrade denna önskan var framförallt de sociala normerna som framhåller att en kvinna ska sätta alla andras (främst männens) allmänna och sexuella behov före sina egna. Detta antagande är något som återfinns i exempelvis dagens massmedia och inom porrindustrin. Forskarnas slutsats är att det behövs mer forskning kring ungdomars sexualitet för att i framtiden kunna hjälpa unga individer.

Forskning har också bedrivits kring att finna och försöka förklara bakomliggande orsaker till personer med *för många* sexpartners och för de som är hypersexuella. En studie, som behandlar sexuellt risktagande och att man har många sexpartners, lyfter fram betydelsen av biologiska kognitiva nedsättningar

som exempelvis ADHD (attention deficit hyperactivity disorder), ODD (oppositional defiant disorder) och CD (conduct disorder) som en orsaksförklaring. De förklarar att om man har dessa nedsättningar så är risken större att man inte ser eller förstår riskerna med sina beteenden och kan därför utsättas för fara (Donahue et al. 2013). En annan svensk studie, som är skriven av Långström och Hanson (2006), redovisar kopplingen mellan negativa upplevelser i barndomen med uppkomsten av hypersexualitet och ett sexuellt risktagande. Vanligast var att de undersökta individerna hade blivit separerade från en eller båda av sina föräldrar, att de hade ett annat kemiskt missbruk och att de överlag mådde sämre psykiskt. Dessutom nämns det att hypersexualitet, för båda könen, ofta korrelerar med beteenden som exempelvis exhibitionism, masochism och sadistiska sexuella beteenden. Chazittofis med flera (2015) har forskat kring hjärnan och den neurologiska påverkan på hypersexuellt beteende men påpekar att det är ett relativt outforskat område. Studien påvisar att man har funnit en irregularitet i hjärnan och dess hormoner som reglerar stress-axeln eller HPA-axeln som är oberoende av depression och trauman i barndomen vilket är vanligt förekommande hos personer med sexmissbruk. Alltså kan en av orsakerna till hypersexualitet kopplas till hormonella störningar i hjärnan.

En bok som är skriven av Rydberg och Sundby (2012) heter *Det är inte kärlek - när sex blir en drog* och bygger på deras och andras uppfattningar kring sexmissbruk och de har så långt det är möjligt kopplat uppfattningarna till amerikansk forskning. Då Sundby är utbildad utbildningsledare för Sexberoendeperspektivets CSS-utbildning (certifierad sexberoende specialistutbildning) och grundare till Europas idag största behandlingsklinik för sex- och kärleksberoende *DBK Sverige* anses boken vara relevant för studien.

Vidare har Holmqvist (2015) under 2015 gjort en masteruppsats där hon undersöker psykologers erfarenheter om behandlingsarbete med sexmissbrukare. Hon kom bland annat fram till, i enlighet med ovan nämnd forskning, att sexmissbruk är ett komplicerat och svårdefinierat problem. Hon påpekar även att det är tabubelagt att inte bara prata om missbruket utan även om sexualitet i allmänhet, vilket beror på att dessa diskussioner ofta bidrar till skamkänslor hos de berörda personerna. Studien visar även att psykologerna hade problem med att förhålla sig till begreppet sexmissbruk då de kände att de var påverkade av

samhällets rådande normer och då blev för moraliserande gentemot klienterna i sitt behandlingsarbete.

Avslutningsvis pågår det även en behandlingsstudie på Karolinska institutet för att öka kunskapen om sexmissbruk, det visar på att man i Sverige än så länge behandlar sexmissbruk som ett medicinskt område (Healthcare Media 2014).

4. Teoretisk referensram

De tre teorier och begrepp som uppsatsen grundar sig på är socialkonstruktivism, diskurs och makt. Under socialkonstruktivism kommer fokus ligga på konstruktionen av kvinnors sexualitet, kön, sociala problem och missbruk. Under rubriken makt kommer medias makt och dess konsekvenser presenteras. Dessa teorier och begrepp har valts då de kompletterar varandra på ett adekvat sätt och möjliggör en reflexiv och genomarbetad analys samt att de anses passande för att besvara studiens syfte och frågeställningar.

4.1 Socialkonstruktivism

Konstruktivism är en teori och en ontologisk ståndpunkt om hur sociala processer och skeenden bildas och tar sig uttryck. En av grundpelarna inom konstruktivism är utgångspunkten att de sanningar eller den kunskap som råder gör det på grund av att människan har skapat dessa. Sanningarna beror alltså på oss individer och bildas och återskapats inom specifika områden under olika perioder. Man skapar omvärldens sanningar med hjälp av gällande diskurs kring kultur, religion eller attityder. Dessa sanningar spelar en avgörande roll och påverkar hur man ser på sociala skeenden, grupper och enskilda individer. Samhället tilldelar dem olika egenskaper och karaktärer samt delar in dem i kategorier vilket leder till konsekvenser för de som drabbas (Backman et al. 2012).

Studien utgår från Burrs (2003) definition av socialkonstruktivism som bygger på fyra olika antaganden och syftar till att koppla individer och omvärldens olika sanningar, som diskuterats ovan, och förklara hur dessa skapas i utbytet mellan personer i en given social, historisk och kulturell kontext. Första antagandet är att människans sanningar och kunskaper inte kan vara objektiva utan istället är tolkningar av hur individer samspelar med hjälp av språket. Andra antagandet beskriver människor som historiskt och kulturellt förankrade individer och detta bidrar till hur man ser på omvärlden. Sambandet mellan sanningar och sociala processer är grunden till det tredje antagandet. Verkligheten skapas genom social interaktion och sociala processer, vilket i sin tur leder till skapandet av sanningar. Vidare nämns att det pågår en kontinuerlig förändring och kamp i vad som ska

uppfattas som sanningar och vad som ska klassas som norm alternativt avvikande. Det fjärde och sista antagandet handlar om hur olika sanningar samverkar med sociala handlingar. I olika kontexter bildas det acceptabla och icke acceptabla handlingar. Genom att utföra eller inte utföra dessa handlingar bidrar till konsekvenser för individer.

Burr (2003) kategoriserar även socialkonstruktivismen som antingen stark eller svag. Dessa kategorier kopplas sedan samman med förklaringen att de verkar på olika nivåer i samhället. Den starka socialkonstruktivismen kopplas samman med makronivån och innefattar att individer sätts in i ett sammanhang med hjälp av diskursiva strukturer och bygger på Foucaults diskursbegreppsdefinition. Den svaga konstruktivismen bygger däremot på att individen är en aktiv diskursbrukare och kan därför skapa, ändra eller återskapa sin verklighet i samråd med sin omgivning. De individer som har makten och därför även tolkningsföreträde inom denna nivå är de som äger den rådande diskursen.

Socialkonstruktivism hjälper oss alltså bland annat att förstå hur man konstruerar verkligheten, sociala problem och kategoriseringar av personer, vilket leder till att teorin blir adekvat inom socialt arbete (Payne 2008). Thomassen (2007) utvecklar tankegångarna genom att anse att sociala konstruktioner är en kombination mellan något konstruerat och något verkligt. Genom att sätta ord på något som finns inom samhället så kan det leda till att det blir enklare att vidta åtgärder för att minska problemet än något fenomen som inte är definierat. På detta sätt kan man upptäcka och synliggöra olika områden och problem inom samhället som bör lyftas till ytan och antingen diskuteras eller försöka förebyggas. På samma sätt som att man kan skapa nya begrepp och kategoriseringar med hjälp av konstruktioner så kan man även belysa och upplösa sanningar i samhället. Teorin vill öka medvetenheten om att sanningar och det som tas för givet inte behöver vara sant eller att det alltid måste vara på det sättet. Bryman (2011) påpekar att dessa kategoriseringar endast är beskrivningar av den rådande sociala verkligheten och därför är föränderlig över tid och aldrig konstant.

4.1.1 Konstruktion av sexualitet och kön

En vanligt förekommande uppfattning när man diskuterar sexualitet är att man utgår från tanken om reproduktion och barn. Dagens forskare är dock mer intresserade av att undersöka vad människan egentligen har för begär och önskningar kopplat till sin sexualitet och hur människor förstår eller har möjligheten att praktiskt förverkliga dessa begär. Hur individer socialt konstruerar sexualitet och kön är därför avgörande för vad som anses som normalt eller onormalt beteende, vilket kan leda till en kontroll och reglering av individers sexualitet och detta ses som en maktutövning (Mattsson 2010).

Butler (1990) är en av de mest inflytelserika forskarna kring kön och genus. Hon argumenterar för att kön endast är en konstruktion av hur individer talar och beter sig och att samhället är uppbyggt av heteronormativa strukturer. Detta leder till att man förhåller sig till kön, manligt och kvinnligt samt sexualitet utifrån vad som anses som normalt eller icke normalt i samhället. Det är hur man talar, och inte biologi, som bildar till att skapa kön, identiteter och sexualiteter. Man föds alltså in i en normativ roll hur män och kvinnor förväntas bete sig och se ut för att anses som riktiga kvinnor och män, vilket Butler benämner som den heterosexuella matrisen. Genom att definiera de förväntningar och konstruktioner som anses som normala klassar man samtidigt alla andra beteenden som onormala och inte accepterade (Butler 1990).

Vidare konstrueras även de förutfattade meningarna att män och kvinnor har olika typer av sexualitet, sexuella begär och rättigheter till att vara en sexuell varelse. Mäns sexualitet tolkas ofta som mer fysisk och direkt medan kvinnorna anses vara mer fokuserade på relationer och att känna närhet. Ett relativt vanligt exempel på detta är när en kvinna har en sexuell praktik som liknar en mans blir hon ofta kallad för och anses vara *slampig* eller *promiskuös* (Berg 2009).

Rubin visade redan på 1970-talet hur den normativa sexualiteten kan se ut genom att skapa modellen *The sexual hierarchy*. Modellen visar på hur individers sexualitet kan se olika ut och ta sig uttryck på många olika sätt samt att den visar på hur dessa beteenden förhåller sig till varandra angående synen på normalt och icke normalt. Modellen beskriver sexuella beteenden som antingen normala och goda eller som avvikande och onda. Rubin menar att det som anses som den normala sexualiteten är en heterosexuell tvåsamhet som sker i det privata. De sexuella relationerna ska ske inom det monogama äktenskapet, vara mellan

personer i ungefär samma ålder, ske utan redskap och utan betalning. Motsatsen till det normala blir då till exempel; homosexualitet, polygami/promiskuitet, mot betalning, utomäktenskapligt sex och sex som sker i det offentliga rummet. Vidare diskuterar Rubin att dessa avvikande beteenden kan ses som mer eller mindre dåliga exempelvis då homosexuella monogama relationer är mer accepterat än att ta betalt för sex (Rubin 1998).

Kritiska tankar kring Rubins modell är att hon inte väljer att lyfta eller diskutera kategorier som exempelvis etnicitet, klass, funktionsnedsättning eller exempelvis personer som identifierar sig som hen eller som är intersexuella. Alltså kan dessa modeller vara i behov av att revideras för att överensstämja med den rådande vardagen och dess tabubelagda sexuella beteenden. Mattsson (2010) klargör att dessa modeller ändå visar på vad som anses som konstrueras som normativt och blir på detta sätt de sexuella beteenden som är överordnade. Rubins modeller synliggör även hur olika sexuella beteenden befinner sig i en maktrelation till varandra. Myers och Milner (2007) diskuterar också att det är av vikt att vara medveten om att dessa konstruktioner kan påverka personers vardag i avseende på bland annat; relationen med vänner och familj, ekonomisk status och möjligheten till att ta del av statens olika hjälpinsatser i form av exempelvis missbruksvård.

4.1.2 Konstruktion av sociala problem och missbruk

Definitionen av ett problem kan vara att det existerar, att det skadar och att det finns, iallafall i teorin, en lösning. Blumer (1971) fördjupar begreppet genom den konstruktivistiska definitionen och talar om att problem endast existerar på grund av att de konstrueras genom kollektiva definitionsprocesser (Sahlin 2002).

Ett problem kan alltså inte finnas om ingen subjektivt beskriver det som ett. Problemen blir sociala då de uppfattas som allmänna och i behov av offentliga insatser som exempelvis behandling, lagstiftning eller straff. Enskilda personer kan utsättas för exempelvis våld utan att det klassas som ett socialt problem om inte samhället anser att det måste ingripa för samhällets bästa. Sociala problem kan också skapas på grund av de konstruktioner som beskriver en situation. Till exempel så kan en begränsat asylrätt bero på de förutfattade meningarna att invandring leder till flyktingfientlighet, vilket inte alltid behöver vara fallet.

Sociala institutioner och problem finns till synes ofta naturligt i samhället och ifrågasätts sällan, vilket egentligen då inte är fallet då de egentligen är konstruerade (Sahlin 2002).

Missbruk kan alltså uppfattas som ett socialt problem som har skapats och blivit konstruerat historiskt och sociokulturellt av individer och omvärlden. Detta förklaras till exempel genom att visa på att bruk av alkohol under vissa perioder inte har uppfattats som något negativt eller som ett samhällsproblem. Det var under 1800-talet och den industriella revolutionen som överdrivet drickande började klassas som ett missbruk och ett socialt problem då nya krav på enskilda individer började ställas. Dessa var till exempel; arbetsmoral, självdisciplin och en moralisk och vetenskaplig tro på framtiden (Blomqvist 2012).

4.2 Diskurs

Diskursbegreppet härstammar från lingvistik och semiotik men har under senare år blivit allt vanligare inom olika forskningsdiscipliner, främst inom samhällsvetenskaperna och den humanistiska forskningen och är starkt sammankopplad med socialkonstruktivism. Dessutom har begreppet diskurs börjat användas i det vardagliga språket vilket visar på en övergripande användning och spridning av ordet. Orsakerna till detta kan exempelvis bero på en allmän kritik mot de traditionella positivistiska ansatserna samt framväxten och utveckling av teorier som bland annat hermeneutik och poststrukturalism. Diskurser inom samhällsvetenskaperna brukar mötas och kopplas samman med svårigheter kring den epistemologiska och den metodologiska lämpligheten. Därför är det av vikt att man som forskare inom området kopplar sina teorier till empiriskt material som leder till att man genererar nya tolkningar av sociala problem som då kan belysas och förebyggas på nya och förhoppningsvis mer adekvata sätt (Howarth 2007). Begreppet har, som många andra filosofiska synsätt, olika definitioner och byggstenar beroende på vem man frågar och i uppsatsen kommer begreppet diskurs diskuteras ur ett samhällsvetenskapligt perspektiv samt utgå ifrån Foucaults definition och förklaringar av begreppet (Boréus 2015).

En allmän och förenklad förklaring är att en diskurs är bestämda regler och mönster för hur man talar, skriver och förstår sociala problem och fenomen och hur man kategoriserar dessa inom samhället kopplat till en historisk och social kontext (Boréus, 2015; Börjesson & Palmblad 2007). Det kan syfta till endast kommunikationen och samspelet mellan två enskilda individer eller syfta till skapandet av hela samhällen, dess politiska och sociala omvärld samt system (Howarth 2007).

För Foucault innebar begreppet även hur olika språkliga praktiker eller kategorier förhåller sig till exempelvis ett fenomen samt att hur man benämner detta påverkar hur man pratar om och ser på det (Foucault 2008). Alltså var Foucault intresserad av att belysa att diskurser bestämmer vilka typer av yttranden som sker inom samhället och hur man talar eller skriver om ett fenomen. Språket eller skriften, beroende på vad som undersöks, står i centrum för analysen där det inte enbart är av intresse att studera vad som sägs eller står, utan att även koppla det till dess samhällskontext och historia (Boréus 2015). Foucault (2008) menar att det är viktigt att se bortom det formella, alltså hur texter uppstår och var de skrivs. Han uppger att diskurserna på så sätt befinner sig i en konstant förändring och skiljer sig från kultur till kultur.

Den givna diskursen berättar vilken kunskap eller sanning som ska brukas samt vilka personer eller organisationer som har legitimitet och makt att uttala sig om olika fenomen. På detta sätt blir begreppet makt en viktig del av Foucaults diskursbegrepp då diskurserna bidrar till komplicerade processer om hur olika personer eller grupper skapar förutsättningar till att besitta tolkningsföreträde och utöva makt över vad som ska anses som normalt och avvikande. Dessa olika maktutövningar leder ofta till olika typer av utestängningsprocedurer där vissa personer kan klassas som avvikande eller tilldelas en kategori som inte är fördelaktig, vilket i slutändan kommer påverka personens liv negativt (Thomassen 2007).

4.3 Makt

Den kritiska diskursanalysen betonar språkets roll som maktutövning (Bryman 2011). Enligt Foucault är makt någonting alla praktiserar och utsätts för så fort

man hamnar i en social situation. Han lyfter fram att makt inte är synonymt med begränsning eller förtryck utan även är någonting produktivt. Foucault menar att det skapas regler, eller disciplinering, i varje socialt sammanhang. Man kan inte följa denna disciplinering hierarkiskt uppåt som man ofta tänker sig makt, utan det skapas och konstrueras ständigt i det sociala rummet. Detta gör också att det blir svårare att göra motstånd, då makten hela tiden konstrueras. Foucault var noga med att poängtera att makt och kunskap är två begrepp som alltid går hand i hand. Så fort någon uttrycker kunskap på ett eller annat sätt utövas makt och om man besitter kunskap har man möjlighet att upprätta kontroll över vad som är legitim kunskap, vad som är avvikande och vad som uppmuntras. Denna typ av kunskapsmakt används för att göra oss människor till fogliga och kontrollerbara subjekt (Börjesson & Rehn 2009). Foucault var noga med att påpeka att makten och kunskapen är det som skapar och återskapar diskurser. Han jämför maktaspekten med tekniker, alltså någonting som har upfunnits, fullbordats och oupphörligt utvecklats (Foucault 2008).

Med den ovan beskrivna maktdefinitionen utövas makt hela tiden och överallt, men ofta när man talar om makt menar man den makt som bidrar till negativa effekter, eller det som brukar benämnas som maktmissbruk. Johansson och Lalander (2010) beskriver hur denna form av makt ofta utövas av auktoriteter genom att bland annat beskriva en härskarteknik som de kallar för osynliggörande, som innebär att man utestänger en individ eller en grupp och på så sätt skapar en känsla hos denne att inte vara delaktig.

4.3.1 Medias makt

Massmedia innebär att någonting produceras i syfte att nå ut till en masspublik (Ekström 2008). Nord & Strömbäck (2004) uppger att tidningar, radio och TV förmedlar masskommunikation och man brukar säga att vad massmedier har gemensamt är att de för det första har en enkelriktad kommunikation som inte kan ges feedback på av mottagarna, för det andra är informationen offentlig, alltså når ut till en stor grupp människor utan att innan kunna kontrollera vilka som får ta del av informationen. För det tredje når det mottagarna ungefär vid samma tidpunkt (nyheterna sänds samma tid, tidningarna delas ut vid samma tid och så vidare).

Börjesson och Rehn (2009) skriver om medias makt gentemot konsumenterna och menar att om medierna skriver felaktigheter kan det medföra allvarliga negativa konsekvenser. De allra flesta svenskar matas dagligen med tidningars budskap – på bussen, på internet eller utanför mataffären. Nord (2004) uppger att ingen människa i dagens samhälle med normal livsföring kan undgå att möta medier i olika former. Börjesson och Rehn (2009) menar att det inte är särskilt konstigt att man till slut tror på någonting man läst flera gånger om. Ofta ser man artiklar som en chans till ökad allmänbildning och inte som maktutövning, dock är människor inte alltid kritiska till källorna i artiklarna utan litar på att stora dagstidningar tagit ansvaret att skriva om det som är *sant*. Burr (2003) skriver att den aktör som har makten, och då också tolkningsföreträdet (i detta fall massmedia) är den som äger den rådande diskursen. Petersson (1991) är inne på liknande spår, han menar att när massmedias betydelse ökar växer även journalisternas makt. Han påvisar att förhållandet mellan samhället och makthavarna (journalisterna) kan vara ett demokratiskt problem då han skriver att journalisterna har en avgörande roll då det handlar om demokratins funktionssätt. Denna roll som självständig aktör leder till att andra sociala institutioner och organisationer anpassar sig efter media (Nord 2004). Petersson nämner att media inte återspeglar en exakt bild av verkligheten, utan koncentrerar sig på att framställa olika undantagssituationer. Jarlbro (2004) menar att media bör innefatta *vanliga* människor och att deras problem bör tas på allvar för att få en så jämställd och korrekt mediabild som möjligt.

Glans (2006) skriver om det som kallas medielogik som innebär att nyheter och samhällsdebatter tenderar att förenklas, konkretiseras och sammanfattas i olika medier. Han uppger att detta påverkar kommunikationen kring ett fenomen, men inte egentligen fenomenet i sig. Det som påverkar kommunikationen och känslorna mest, menar Johansson (2004), är då media presenterar stereotypa människor. Han uppger att anledningen till att det görs på det sättet är för att människor lättare kan relatera till det som finns nära en själv.

Häggström-Nordin (2009) uppger att det finns flera studier som visat att ungdomars syn på kärlek och sexualvanor påverkas av den bild media väljer att lyfta fram. Hon uppger att amerikanska studier visat på att de personer som utsätter sig för obegränsad tillgång till pornografi har en ökad risk att få en cynisk bild av sexualitet och relationer eftersom det handlar om sex utan känslomässiga

band. Healthcare Media (2014) skriver på hemsidan sexmissbruk.se att många anser att sexmissbruk till och med är någonting som skapats av media och den industri som ligger bakom som vill tjäna pengar på det, vilket pekar på att media besitter makt kring att konstruera någonting till att bli ett socialt problem.

5. Metod

I uppsatsen har 20 artiklar från tolv olika svenska dags- och kvällstidningar analyserats med hjälp av en kritisk diskursanalys. I det här avsnittet kommer den kvalitativa analysmetoden presenteras, sedan redogörs insamlingen av den empiri som används och sedan lyfts de etiska aspekterna fram. Avslutningsvis förs en diskussion kring metodvalet, tillvägagångssättet, studiens reliabilitet och validitet samt redogörelse för arbetsfördelningen.

5.1 Diskursanalys

Begreppet kvalitativa metoder har från börjat växt fram som en kritik till de kvantitativa forskningsmetoderna under mitten av 1900-talet. Därför anses begreppet ibland svårdefinierat då det inte står ensamt, utan snarare är en motpol till det kvantitativa (Ahrne & Svensson 2015). Kvalitativa studier samlar in data som rör bland annat händelser, yttranden och texter. Detta leder till att forskaren kan studera andra sammankopplade fenomen som känslor, tankar, intentioner och hur dessa kopplas samman med maktutövning och dess konsekvenser för samhällen och individer. Den kvalitativa datan är alltså konstruerad och existerar, fungerar och bidrar till situationer då någon uttrycker den på ett specifikt sätt (Ahrne & Svensson 2015).

Den kvalitativa forskningsmetod som kommer att användas i studien är en diskursanalys. Denna analys har blivit mer och mer förknippad och brukad av samhällsvetenskapliga och humanistiska discipliner (Boréus 2015). Med hjälp av en diskursanalys kan man undersöka både verbal och skriven data, vilket leder till en stor anpassbarhet inom forskning. Det finns därför olika typer eller inriktningar av diskursanalyser som är olika lämpade för olika typer av studier och data (Bryman 2011). Metoden kan dessutom användas som ett angreppssätt mer än bara som en ren metod när man exempelvis analyserar intervjuer och undersöker hur själva samtalet är konstruerat och vad det kan få för konsekvenser (Kvale 1997).

Alla olika typer av diskursanalyser utgår dock bland annat ifrån hur man uppfattar olika situationer, grupper eller individer beror på och varierar mellan olika samhällen och tidsepoker. Exempel på detta kan vara att olika personer

tillskrivs olika egenskaper som över tid kan ses på olika sätt. Vidare visar metoden hur mycket makt språket har då personer tolkar och uppfattar omvärlden med hjälp av hur man pratar och skriver samt hur detta i praktiken påverkar individer (Boréus 2015). Bryman (2011) definierar diskursanalys som att människan genom diskurser producerar olika varianter av samhällen, individer, situationer och personers inre verklighet. Genom att bedriva diskursanalyser kan man synliggöra hur språket konstruerar verkligheten och hur den förstås.

5.2 Kritisk diskursanalys

Den typ av diskursanalys som kommer att användas i studien är den kritiska diskursanalysen (CDA) då den är adekvat för studiens syfte att bland annat undersöka massmedias makt och dess konsekvenser. CDA ska ses som en egen inriktning av diskursanalyser men är inspirerad av den franska inriktningen och Foucaults tankar kring diskurser samt makt och dess relation till kunskap och koncentrerar sig främst på samhälls- och maktkritik. Fairclough är en av dess utvecklare och han framhåller, precis som Foucault, att hur man pratar och skriver om ting får konsekvenser för sociala praktiker i samhället. Dessutom framhäver Fairclough även de icke språkliga praktikerna och dess påverkan. Inom CDA görs en avgränsning genom att definiera diskurser som språkliga praktiker och syftar till hur man använder språket utefter särskilda regelbundenheter. Tre olika funktioner som diskurser fyller är att de har ett faktiskt innehåll, de skapar relationer mellan olika grupper i samhället och de bidrar till att bilda identiteter. På detta sätt knyter CDA an till den socialkonstruktivistiska tanken om att samhällen konstrueras (Bergström & Boréus 2005a).

5.2.1 Faircloughs tredimensionella modell

CDA kan beskrivas med hjälp av den tredimensionella modellen där man bedriver analyser på tre olika plan; textens nivå, diskursens nivå och sociala praktikens nivå. Den första nivån, textens nivå, syftar till att undersöka texten ur ett lingvistiskt perspektiv där man främst koncentrerar sig på grammatikens struktur (Bergström & Boréus 2005a). På textens nivå kan man utföra en så kallad *syntaxanalys* på texten vilket gör att man kan undersöka dess *transitivitet*,

nominalisering och *modalitet*. Transitivitet syftar till att förklara vilket perspektivval som används när något ska beskrivas. En fråga som kan ställas är om ett skeende exempelvis ses genom den drabbade individens ögon eller ur behandlarens. Nominalisering innebär att verb eller adjektiv ersätts med ett substantiv, vilket leder till att subjektet eller deltagaren i texten kan tas bort från processen. Sammanhanget kan genom denna process bli svårare att snabbt greppa vilket kan leda till feltolkningar av texten. Nominalisering kan även visa på vilka subjekt i texten som har tolkningsföreträde och vilka som inte har det (Boréus & Bergström 2005). Modalitet syftar till att undersöka om en person eller grupp verkligen står bakom det som står i texten. Man undersöker om det förekommer direkta citat eller om artikeln beskriver ett skeende utifrån en särskild persons agenda (Bergström & Boréus 2005a).

Diskursens nivå, eller diskurspraktiken, som är den andra nivån, analyserar hur dokument och texter produceras, distribueras och konsumeras. Med hjälp av begreppet *intertextualitet* kan man synliggöra hur olika texter relaterar till varandra. Genom att undersöka detta kan man exempelvis upptäcka hur citat, metaforer och kategoriseringar används och beskrivs i olika texter samt även hur dessa meningar ibland ändrar definition. Begreppet kan hjälpa till att belysa hur olika författare antingen skapar eller upprätthåller en diskurs genom att skriva om ett fenomen på mycket liknande sätt (Bergström & Boréus, 2005a).

Den sista nivån, den sociala praktiken, talar om hur diskursen förklaras i samband med makt och ideologi. Begreppet syftar till att analysera hur textens diskurser påverkar de sociala praktikerna. Man ser texten som en social praktik som ingår i en större social struktur som måste relateras med andra diskurser för att klargöra en diskursordning. Genom att göra detta så kan man se hur textens diskurs måste förhålla sig till andra diskurser och hur det påverkar konstruktionerna av dem (Bergström & Boréus 2005a).

5.3 Urval och datainsamling

Genom Göteborgs universitets biblioteks hemsida fann vi tre databaser som innehöll artiklar från dags- och kvällstidningar i Sverige och det var *Artikelsök*, *Presstext* och *Mediearkivet*. Presstext var inte i bruk och därför gjordes

sökningarna i de andra två databaserna. Det första sökordet var ”sexmissbruk”. Det visade sig att Mediearkivet uppvisade fler träffar och att de träffar som uppkom på Artikelsök dessutom fanns bland träffarna på Mediearkivet. Därför söktes artiklarna endast på databasen Mediearkivet. Sökningarna avgränsades till att sökorden endast skulle finnas med i rubriken eller i ingressen eftersom det annars uppkom artiklar som handlade om helt andra ämnen, men innehöll orden någon gång i artikeln.

Sökningarna begränsades till att innefatta de senaste tio åren, från år 2005 till och med idag, för att kunna göra en så tidsrelevant diskursanalys som möjligt. Sökningarna försökte göras ännu snävare, att bara ta med artiklar från de senaste fem åren, men träffarna blev då alldeles för få. Sökningen på begreppet ”sexmissbruk” gav 377 träffar, de flesta handlade om män vilket gjorde att sökningen begränsades och mer specifika sökord valdes ut. Alla artiklar som har tagits ut som empiri handlar på något sätt om kvinnor med ett sexmissbruk, vissa benämns med ordet sexberoende. De sökord som användes, antal träffar och relevanta artiklar redovisas i tabellen nedan.

Sökord	Träffar	Relevanta
Sexmissbruk	377	–
Kvinnor sexmissbruk	26	7
Hon sexmissbruk	47	8
Hon sexberoende	12	4
Kvinnor sexberoende	6	1

För att kunna jämföra förekomsten av artiklar mellan män och kvinnor skrevs även sökorden ”han sexmissbruk” och fick då fram 103 träffar.

Sammanlagt valdes 20 artiklar från svenska dags- och kvällstidningar ut. Patel och Davidson (2003) skriver att det är viktigt i en vetenskaplig forskningsstudie att använda sig av material som visar på en fullständig bild av fenomenet, och inte bara sett ur en synvinkel. Därför lades vikt vid att finna artiklar från flera olika tidningar med flera olika politiska värderingar för att få en så övergripande bild av diskursen som möjligt. Artiklarna kommer således från tolv olika svenska morgon-dags- och kvällstidningar. De morgontidningar som kommer att användas

är Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten, Norrbottens-Kuriren och Upsala Nya Tidning, de dagstidningar som används är City Malmö/Lund, Falu Kuriren, Metro, Norrländska Socialdemokraten samt Nya Ludvika Tidning. De tre kvällstidningar som innefattas är Aftonbladet, Expressen och Kvällsposten.

Av de artiklar som valts ut är fyra notiser, tolv är intervjuartiklar, två behandlar kändisars sexmissbruk och två är faktaartiklar om fenomenet. De allra flesta är intervjuartiklar om enskilda kvinnor som berättar om sitt missbruk, men vissa av dem handlar om män men då nämns dock kvinnor med som grupp. Patel och Davidson (2003) skriver också att det är viktigt att man inte endast väljer ut material som stödjer ens egna idéer, utan på annat sätt (exempelvis slumpmässigt) välja ut material. Det ska därför påpekas att de artiklar som plockats bort är de artiklar som inte handlade om kvinnor med sexmissbruk. Alla sökträffar som på något sätt handlar om kvinnors sexmissbruk togs med. Detta görs för att i så stor utsträckning som möjligt ge en helhetsbild av framställningen av kvinnors sexmissbruk i massmedia.

5.4 Dataanalys

Då man som forskare ska analysera ett textmaterial krävs det att man inte bara läser materialet som det är, utan för att avslöja en underliggande diskurs behöver man ställa frågor till texten (Bergström & Boréus 2005b). När artiklarna analyserades valdes fyra temafrågor ut som ansågs vara till hjälp att besvara syftet och frågeställningarna efter att artiklarna upprepade gånger lästs igenom och överblickats. Olika färger på markeringspennor användes för att tydliggöra de olika diskurser som uppkom i artiklarna. De fyra temana var:

- Vilka beskrivande ord används för att beskriva kvinnorna? (vem/vilka?)
- Vilken typ av sexmissbruk presenteras? (hur?)
- Kan man finna orsaker till sexmissbruket? (varför?)
- Vem/vilka säger vad och vem/vilka utesluts? (vad?)

De två första temafrågorna bidrog till att besvara frågeställningarna om hur kvinnor med sexmissbruk framställs och benämns i massmedia samt hur det kan

kopplas till den kvinnliga sexualitetsnormen. Den tredje temafrågan hjälpte till att besvara frågeställningen kring vilka orsaksförklaringar som beskrivs i media. Den sista temafrågan synliggjorde vem eller vilka som har makt och tolkningsföreträde i artiklarna.

I artiklarna nämns ofta vad för typ av män kvinnorna träffar, vilka de är eller var de träffas någonstans. Den aspekten valdes inte ut som tema för analysen på grund av att uppsatsens syfte var att undersöka hur sexmissbrukande kvinnor framställs. Det hade varit intressant att analysera vilka män dessa kvinnor träffar och hur de framställs, men med tanke på att detta endast är en kandidatuppsats valdes denna temaavgränsning.

Det insamlade materialet analyserades sedan med hjälp av den valda metoden, den kritiska diskursanalysen, där Faircloughs tredimensionella modell var utgångspunkt. Denna modell valdes bland annat då den synliggör hur olika maktutövningar påverkar samhället och individer samt att modellen lämpar sig för att upptäcka de som är osynliga inom en diskurs. Materialet analyserades på textens nivå, diskursens nivå och den sociala praktikens nivå, med hjälp av begreppen transitivitet, modalitet, nominalisering och intertextualitet. Empirin analyserades med den socialkonstruktivistiska referensramen och med hjälp av begreppen diskurs och makt. Materialet i analysen kopplas även till redovisning av tidigare forskning för att ge en historisk och kontextuell förståelse av vissa aspekter.

5.5 Etiska överväganden

En etisk aspekt som är viktig att beakta i studien är att inte skriva ut kvinnornas namn i resultat och analys i enlighet med konfidentialitetskravet som är en av de fyra etiska grundprinciperna inom forskning (Vetenskapsrådet 2002). Även om vissa av kvinnorna som beskrivs i artiklarna valt att ställa upp med namn och bild och låta det publiceras har de inte samtyckt till att medverka i studien. De kan även blivit felciterade av författarna eller inte varit nöjda med artikeln som slutprodukt, därför kommer kvinnorna att anonymiseras i uppsatsen.

Det är också viktigt att vara medveten om att man, genom att kategorisera och belysa sexmissbrukande kvinnor, kan bidra till att denna grupp än mer

kategoriseras som en avvikande och utsatt grupp. Man bör vara medveten om att uppsatsen kan bidra till ytterligare stigmatisering och psykisk påfrestning för de personer det berör, vilket alltid bör vara en aspekt som en forskare ska beakta. Trots detta skulle denna studie kunna bidra till att dessa kvinnors problem blir synliggjorda vilket i sin tur kan leda till diskussion och förbättring, i enlighet med forskningskravet (Vetenskapsrådet 2002).

Då man bedriver forskning är det också viktigt att ha med sig att man som forskare har ett tolkningsföreträde angående om vad som kommer forskas kring och vara medveten om detta. Dessutom kommer förförståelse och fördomar, komma att påverka arbetet och studiens slutprodukt, det är därför viktigt att försöka göra en så objektiv studie som möjligt, för att inte låta resultatet endast bli det man redan innan förväntar sig. Det är också av vikt att bedriva en kontinuerlig reflexiv diskussion under hela arbetets gång (Bergström & Boréus 2005c).

5.6 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Tre begrepp som används flitigt inom samhällsvetenskaperna för att verifiera kunskaper inom forskning är *validitet, reliabilitet och generaliserbarhet* (Kvale 1997). Validitet inom en studie kan definieras som att man verkligen mäter eller undersöker det som man säger att man mäter eller ska undersöka. Detta syftar till om syftet och frågeställningarna verkligen kan besvaras genom det valda tillvägagångssättet. Dessutom spelar val av teoretiska perspektiv och metodval en viktig roll inom validitetsbegreppet då man kan besvara sina forskningsfrågor på olika sätt beroende på vilka teorier man använder, vilket är viktigt att ha i åtanke som forskare (Bergström & Boréus 2005c). Detta har i uppsatsen tagits i beaktning genom att använda en teori och en metod som är sammankopplade och som relaterar till varandra. Bergström och Boréus (2005c) menar att man genom att se validitet ur ett konstruktivistiskt synsätt bör vara medveten om att man som forskare inte kan stå utanför sin forskning utan att man själv bidrar med att konstruera den, och med hjälp av den förförståelse man har förväntar man sig ett visst svar. Det är då viktigt att man använder sig av relevant tidigare forskning, analysmetoder och av egen reflektion så att validiteten kan bli så hög som möjligt.

Studien anses uppfylla dessa validitetskrav då det kontinuerligt har diskuterats och relaterats till de ovan nämnda kriterierna.

Att vara tillräckligt noggrann för att minimera mätfel är en allmän definition av reliabilitet och inom diskursanalyser syftar det till att till största möjliga mån eliminera så många felkällor som möjligt under arbetets gång. En god reliabilitet utgår ifrån att man får samma resultat av olika undersökningar som är gjorda på samma vis och som utgår från samma grundtanke. Detta blir givetvis problematiskt om man utgår ifrån grundtanken om att samhällets grundidéer är konstruerade av personliga uppfattningar, vilket leder till att det blir svårt att jämföra dem (Bergström & Boréus 2005c). Studien ämnar vara så transparent och beskrivande som möjligt, främst om hur analysen bedrevs och i redovisningen av citat samt referenser, så att man tydligt kan följa processen och granska den kritiskt.

Generaliserbarhet syftar till att bestämma om studien och dess resultat är generaliserbara på en större population med samma problematik. Problematik som uppkommer då man utgår från ett konstruktivistiskt perspektiv, kan vara att man inte kan se resultat som sanningar utan istället som konstruktioner som har skapats i den omvärld man lever i. Dock innebär begreppet *analytisk generalisering* att man koncentrerar sig på hur välgrundade argument och tolkningar är samt hur forskarna använder sig av begreppen och hur dessa passar samman med den valda teorin. På detta sätt kan man då få en ungefärlig utgångspunkt av vad man kan förvänta sig av liknande studier (Kvale 1997). Denna uppsats skulle kunna bidra till att hjälpa personer att få en grundförståelse för problematiken, vilket är av vikt på grund av sexmissbrukets tabustatus.

5.7 Metoddiskussion

Den kritiska diskursanalysens mål är att synliggöra den makt som språket besitter och hur det kopplas samman med ideologier och sociokulturella mönster (Fairclough 1995a). Genom att använda sig av denna typ av metod kan dolda maktutövningar uppmärksammas, diskuteras och om det behövs motverkas. Även kan det osynliga synliggöras då metoden syftar till att kritiskt granska varför vissa diskurser har tolkningsföreträde framför andra och vad detta beror på. Vidare

koncentrerar sig metoden på att lyfta fram individers olika svårigheter till självbestämmande och agens (Bryman 2011). Därför lämpar sig denna metod bra att använda när man inte bara vill analysera olika diskurser, vilket är syftet med studien, utan även vad dessa diskursers konsekvenser blir för olika personer.

Negativ kritik som har riktats mot den kritiska diskursanalysen och även kring begreppet diskurs, är att dessa begrepp inte har någon enhetlig definition utan kan användas på olika sätt med olika definitioner (Bryman 2011). Detta kan då leda till en förvirring inom begrepps användandet och att forskning inte bedrivs på mest lämpade och adekvata sätt. Boréus (2015) nämner att Faircloughs tredimensionella modell kan vara problematisk i det avseende att man som forskare kan ha svårigheter att förstå var textens nivå och var diskursens nivå börjar och slutar samt vilka processer som tillhör den diskursiva praktiken eller den sociala, då även dessa går in i varandra. Howarth (2007) poängterar också svårigheterna med att bedriva forskning ur ett diskurs- och socialkonstruktivistiskt synsätt då detta leder till att vi inte kan komma fram till några sanningar utan endast kan förklara fenomen som något skapat och föränderligt. All forskning blir då subjektiv vilket kan försvåra för forskningen att bli legitimerad och implementerad. Denna typ av forskning kan också leda till att man endast koncentrerar sig på att lyfta fram sociala problem och organisationer på en abstrakt nivå och på detta sätt glöms den verkliga påverkan på individer bort.

Personliga erfarenheter och lärdomar av studien, och främst av metodvalet, uppkom under studiens gång. Ett hinder var svårigheter kring att begreppet sexmissbruk inte är vedertaget eller klassas som en diagnos vilket ledde till problem när sökning kring tidigare forskning bedrevs. Sökningar gjordes på olika typer av begrepp för att finna adekvat forskning, som stundtals ledde till förvirring på grund av fenomenets många definitioner. Denna problematik blev även påtaglig när material söktes i databaserna, då begreppen även här var olika. Ett annat hinder som är kopplat till begreppet sexmissbruks relativt unga ålder är just att det inte har publicerats så många artiklar inom ämnet. Det hade varit intressant att få ta del av ett större material och urval för att försöka skönja fler olika diskurser samt undersöka fler avvikande och trendbrytande artiklar, än de som hittades.

5.8 Arbetsfördelning

Vår utgångspunkt har under hela studiens gång varit att vi i största möjliga mån ska arbeta tillsammans. Vi har gemensamt sökt och läst litteratur i form av böcker och vetenskapliga artiklar, dock har vi delat upp vissa av böckerna inom de teoretiska perspektiven för att effektivisera arbetet, då dessa böcker var relativt tunga att läsa. Vi var emellertid noga med att summera och återberätta den kunskap för varandra som användes och som var relevant för vår studie.

Efter att tillsammans ha sökt efter våra artiklar och valt dem läste vi dem individuellt för att sedan diskutera, analysera och koda dem tillsammans. Sedan har rubrikerna inledning, analys och diskussion skrivits tillsammans. Detta har vi gjort då vi tror att vår analys blir mer reflekterande och nyanserad då vi använder bådas kunskaper och färdigheter. Dock har vi, när vi inte har arbetat eller skrivit tillsammans, haft en öppen dialog om vad som skrivs och båda har fått komma till tals och kommentera på den andres arbete, vilket har lett till att hela studien genomsyras av oss båda.

6. Resultat och analys

I denna del av uppsatsen presenteras resultatet utifrån de lästa artiklarna och en analys har bedrivits med hjälp av de förvalda teoretiska perspektiven och begreppen. De fem huvuddiskurserna, som redogörs nedan, är vem den typiska sexmissbrukande kvinnan är, hur sexmissbruket ser ut, vilka orsaksförklaringar som beskrivs, synen på kvinnans sexualitet och diskursen kring vem som får komma till tals. Under varje huvuddiskurs presenteras underrubriker för att tydliggöra diskursernas olika delar.

6.1 Den typiska sexmissbrukande kvinnan

6.1.1 Den vanliga kvinnan

Den typiska sexmissbrukande kvinnan som övergripande porträtteras i artiklarna är en *vanlig* kvinna, mellan 20-40 år, som har ett bra jobb och som antingen är gift eller befinner sig i en kärleksrelation med en man. Många av artiklarna nämner att kvinnorna är mödrar till små barn och att det utifrån ser ut som att dessa kvinnor lever ett *normalt* liv. Den diskurs som lyfts fram är alltså att den sexmissbrukande kvinnan kan vara vem som helst och fenomenet kan drabba alla. Det kan vara en granne, en kompis eller till och med du själv. Kvinnorna i artiklarna beskrivs ofta med hjälp av meningar som till exempel:

Med sitt långa bruna hår ser [namn] ut som vilken 35-årig småbarnsmamma som helst. Utåt sätt lever hon ett liv med barnen varannan vecka och fast anställning. Varken hennes vänner eller familj känner till det avancerade dubbelliv som hon inledde för ett år sedan. (Aftonbladet 2014-06-22).

Detta citat visar på hur de sexmissbrukande kvinnorna i artiklarna kan benämnas som småbarnsmödrar samt att deras relationer till en partner, vänner samt övrig familj vanligtvis lyfts fram. Mattsson (2010) diskuterar att man ofta förknippar sexualitet med reproduktion och skapandet av barn, vilket då kan förklara varför dessa kvinnor beskrivs som mödrar och att deras familjer nämns. En *vanlig* kvinna konstrueras ofta genom att man ska vara en god mor, vilket också förklarar varför detta benämns i artiklarna. Dessutom leder moderskap till än mer skuld-

och skambeläggning hos kvinnan då de inte bör ha detta missbruk när de egentligen borde spendera sin tid med familjen. Butler (1990) skriver att de normativa könsroller som man föds in i och som definierar hur en *riktig* kvinna ska porträtteras konstrueras och beror alltså på och återskapas av de diskurser som råder inom bland annat massmedia. De kvinnliga könsrollerna och konstruktionen av en *vanlig* kvinna lyser också igenom i de två citaten nedan. I citaten lyfts konstruktioner kring vikten av kvinnornas utseende och vikten av en utbildning och ett bra jobb samt en fokusering på en heteronormativ livsstil:

Framför mig sitter en kvinna i 30-årsåldern, osminkad och i tröja och jeans. Hon ser ut som en student som pluggat några år. Men hon har redan två examen och ett mycket bra jobb med karriärmöjligheter. (Norrbottnens-Kuriren 2010-04-30).

På ytan såg allt perfekt ut. Paret levde enligt normen för vad som brukar anses som en lyckad familj. De bodde i hus, hade välstånd, och trevliga grillkvällar med vänner. Bägge hade jobb och en god ekonomi. Som de flesta nygifta par tänkte de leva tillsammans resten av sina liv. Men allt utvecklade sig till en fasad. (Upsala Nya Tidning 2015-01-19).

En av anledningarna till att media väljer att framställa dessa kvinnor och deras liv som *vanliga* är att människor lättare kan relatera till det som känns nära, både geografiskt och stereotyp, det man känner igen och på så sätt skapa ökat intresse för artikeln hos läsarna (Johansson 2004). Artiklarna väljer att måla fram kvinnorna som svenska, då de alla har typiska svenska namn, att de har god socioekonomisk status och att de nu har lyckliga familjeförhållanden. Johansson (2004) menar att detta är ett sätt för media att utöva makt då de kan bestämma vilken typ av människor som framställs i media.

6.1.2 De typiska känslorna

Ovan nämnda citat förmedlar en diskurs om att dessa kvinnor har alla möjligheter till att leva ett normalt och bra liv, vilket de inte klarar av eller har misslyckats med på grund av deras sexuella beteenden, vilket i sin tur kan leda till att kvinnorna blir utsatta för och känner skuld och skam. Detta visas bland annat i artiklarna genom att visa att kvinnornas känslor om sitt sexmissbruk och deras uppfattningar om sig själva är mycket problematiska och negativa. Kvinnorna berättar att de mår psykiskt dåligt, att de känner sig onormala och okontrollerbara,

att de känner sig värdelösa, känner skamkänslor samt känner att deras liv är fyllt av kaos och förstörelse. I kommande citat beskriver en av kvinnornas känslor på följande sätt:

Jag visste att något var fel, hade dåligt självförtroende och trodde ibland att jag var galen. (Upsala Nya Tidning 2015-01-19).

I citatet nedan nämns också en kvinnas känslor kring sitt sexuella beteende:

Beteendet gjorde att hon kände sig annorlunda och skamfull. Jag kände att det var fel på mig eftersom alla andra kunde vara trogna. (Norrländska Socialdemokraten 2014-12-20).

Socialstyrelsen (2010a) pekar på att kvinnor som drabbats av sexmissbruk i allmänhet mår sämre psykiskt än vad männen gör. Detta kan också kopplas till Holmqvists (2015) studie som visar på att kvinnors sexmissbruk och dess sexualitet i allmänhet är tabubelagt och därför mer skamfyllt. Dessa skam- och skuldkänslor kan komma att påverka individens benägenheter att söka professionell hjälp och dess övergripande syn på sig själva vilket är av vikt att vara medveten om inom socialt arbete. Detta synliggörs i en artikel där en terapeut berättar om när sexmissbrukare väljer att söka hjälp genom citatet:

Kvinnorna är som regel mer emotionellt skadade när de kommer än männen, detta för att problemet är mer skamligt för kvinnor. (Dagens Nyheter 2012-07-29).

6.1.3 Det lyckliga slutet

Jag gråter och skrattar, och när jag är glad är jag verkligen det. Mitt liv är rikare. [---] Nu arbetar hon för företaget där hon gjort sin traumabehandling och utbildar sig till samtalsterapeut.[---] Men nu litar hon på att hennes framtid ska bli ljus. I dag är hon nyförlovad och det känns som hennes första relation någonsin. (Upsala Nya Tidning 2015-01-19).

Alla artiklar, utom en, som behandlade de sexmissbrukande kvinnornas egna berättelser och utsagor slutar med att kvinnorna har blivit friska eller fria från sitt sexmissbruk. De beskriver sin nuvarande situation som uppstyrd och lycklig.

Många beskriver att de nu är i en stabil relation med en man och har ett meningsfullt arbete samt att de har en stark tilltro till sin framtid.

Diskursen i artiklarna och citaten nedan lyfter alltså fram att de sexmissbrukande kvinnorna i slutändan blir fria från sitt missbruk och de negativa konsekvenser som följer med. Detta sker på ett respektive två år vilket blir synligt i nedan citat:

Efter två års terapi är [namn] fri från beroendet och lever nu i en ny relation. Hon jobbar på en klinik som hjälper sexmissbrukare. – Det känns som min livsuppgift, särskilt som kvinna. (Aftonbladet 2015-01-21).

Det tog mig ett år komma ur missbruket och börja må bra igen. Nu har [namn] ett fast förhållande med en man som hon verkligen älskar och hon lockas inte alls av tanken på att vara med andra män. (Aftonbladet 2009-03-01).

Genom att skriva på detta sätt kan, som Börjesson och Rehn (2009) nämner, negativa konsekvenser uppkomma för specifika individer då media har makten att beskriva fenomen på ett sätt som allmänheten kommer anta som sant. En förklaring till journalisternas val att framhålla denna tillfriskningsdiskurs skulle kunna vara att man genom att skriva på detta sätt tillfredsställer läsarnas önskan om en dramatisk historia som sedan slutar lyckligt, vilket skulle kunna leda till en ökad försäljning av tidningen.

Majoriteten av artiklarna och ovan nämnda citat redovisar att en vanlig föreställning är att kvinnorna återigen har blivit en *vanlig* och *normal* kvinna då de bland annat har återupprättat nya och sunda heteronormativa relationer, ibland även för första gången. Andra kriterier som anses som normala är; att man är monogam, har sex utan redskap, i egna hemmet och dessa handlingar ska inte betalas för. På detta sätt återskapas den konstruerade kvinnorollen igen, då sexuella beteenden har en maktrelation till varandra, då de nu åter kan kontrollera och reglera sin sexualitet på ett normativt sätt (Butler 1990; Rubin 1998).

Endast en artikel beskriver en kvinna som är i ett aktivt sexmissbruk och som själv säger att hon inte har några planer på att försöka ändra sitt beteende samt att hon inte uppfattar sin situation som vidare problematisk. Hon sökte, under en period, hjälp för missbruket, dock kände hon att hon inte passade in i behandlingen och återupptog sina sexuella beteenden. Artikelns och kommande

citats diskurs kan förklaras genom att den berörda kvinnan beskrivs på ett sätt som leder till att hon själv hålls ansvarig för sitt missbruk och att hon har valt det, trots att hon inte vågar vara öppen med sin livsstil:

Just nu är hon inne i sin sexvärld och har inga planer på att lämna den. [...] [namn] säger att hon för egen del inte har några skamkänslor över hur hon lever. Om hon hade varit ensam i livet, utan barn eller familj hade hon valt att vara öppen med sitt liv. (Aftonbladet 2014-06-22).

Detta citat belyser problematiken kring att sexmissbruk ofta är förknippat med skuld och skam i samhället och inom familjen, även om kvinnan själv känner annorlunda. Holmqvist (2015) uppger att sexmissbruk är tabubelagt att prata om och att det i samhället finns starka normer som kan bidra till dessa skam- och skuldkänslor.

6.2 Det vanliga sexmissbruket

Den diskurs som råder kring hur man beskriver sexmissbrukande kvinnors beteenden i artiklarna är genom att de är och benämns som att de har mycket sex med många och alla typer av män och att dessa män ofta är främlingar. Nästan hälften av artiklarna lyfter fram att kvinnorna är prostituerade och att de säljer sex till män. I flera av artiklarna används till och med begreppet prostitution synonymt med sexmissbruk. En annan diskurs som blir tydlig i artiklarna är att kvinnor med sexmissbruk ofta söker efter kärlek och bekräftelse, att de blir besatta i och av jakten efter en man.

6.2.1 Sexmissbruk likställs med prostitution

Ett exempel på att kvinnornas sexmissbruk framställs som att prostitution är likställt med sexmissbruk ses redan i en av rubrikerna där det står:

Prostituerad får ingen hjälp mot sitt sexmissbruk. (Nya Ludvika Tidning 2007-01-26).

Vid första anblick kan detta tolkas som att säljandet av sex är det som utgör missbruket. Senare i samma artikel finns meningen:

[Namn] har varit sexberoende i flera år. Sedan hon var i 17-årsåldern har hon sålt sex. (Nya Ludvika Tidning 2007-01-26).

Petersson (1991) skriver att det blir problematiskt att bara skriva ut en del av ett fenomen vilket på grund av journalistens makt kan påverka sättet människor ser på ett visst fenomen.

En av anledningarna till att journalister skriver det på detta sätt skulle kunna vara förenligt med Rubins (1998) modell då han menar att sex mot betalning anses vara en av de delar av sexualiteten som anses vara det mest avvikande, det mest onormala. Johansson (2004) uppger att när man i media skriver om *vanliga* människors ovanliga beteenden skapar man en nyfikenhet hos läsaren och får hen att vilja läsa vidare.

6.2.2 Kunde varit vilket missbruk som helst

I flertalet artiklar nämner, framförallt de intervjuade kvinnorna själva, att det mer eller mindre är en slump att de blev beroende av eller missbrukar just sex, att det lika gärna kunde varit något annat. Dessa tankar är förenligt med den definition av missbruk som WHO har tagit fram, vilket redogör för att beteendet i sig inte är det primära utan det handlar om jakten efter något stämningshöjande (Healthcare Media 2014). Två citat som belyser detta presenteras nedan:

Hon säger att det inte rör sig om själva 'sexet' i sig, utan att hennes missbruk var som vilket missbruk som helst - ett substitut för någonting annat. (Norrländska Socialdemokraten 2014-12-20).

Sexmissbruk är lika starkt som andra beroenden. Hon kunde lika gärna ha blivit alkoholmissbrukare. (Upsala Nya Tidning 2015-01-19).

Ytterligare två kvinnor har beskrivit denna problematik genom dessa citat:

Det kunde lika gärna blivit någon annan drog. (Göteborgs-Posten 2006-04-28).

Att det blev sex tror hon är en slump, det kunde lika ha varit droger, alkohol eller mat. (Aftonbladet 2015-01-21).

Detta kan även kopplas till vad Sahlin (2002) definierar som ett problem, nämligen att det existerar, skadar och att det finns en lösning. När man ser problem som sociala problem så betyder det att samhället får ett ansvar att hjälpa individen att motverka det.

6.2.3 Jakten på kärlek och bekräftelse

Många av de studerade artiklarna visar på en diskurs om att kvinnor med sexmissbruk inte är ute efter själva sexet som sådant utan får kickar av att erövra, förföra eller jaga män. Rydberg och Sundby (2012) uppger att det finns forskning som visar på att kvinnors sexmissbruk ofta innefattar maktspel och förförelse till skillnad från män med sexmissbruk som ägnar sig mer åt sexuella aktiviteter som inte kräver något särskilt känslomässigt engagemang. I flera av artiklarna beskrivs det att det till största del handlar om själva maktspelet innan. Denna diskurs framställs i en av intervjuartiklarna:

För [namn] är det själva förförelsen som ger henne kickar. Fångsten är viktigare än sexet. (Norrbottens-Kuriren 2010-04-30).

Socialstyrelsen (2010a) uppger att det enligt en studie som gjorts kring ämnet visar på att kvinnors sexmissbruk ter sig vara annorlunda gentemot männens. Det framkommer i studien att kvinnor ofta är mer känslomässigt inriktade på relationer medan mäns missbruk visar sig mer genom porrsurfande och onani. Att kärlek och förförelse är sammankopplat med kvinnors sexmissbruk blir tydligt genom citatet nedan:

Kvinnor har mer förälskelseinriktning. Det tar längre tid innan man kommer på att något är fel. (Kvällsposten 2011-03-01).

Butler (1990) skriver om hur man socialt konstruerar bilden av vad som är en *riktig kvinna* vilket liksom artiklarna visar är en kvinna som blir kär, visar känslor och söker närhet.

Då man tittar på Faircloughs tredje nivå, den sociala praktikens nivå, kan man se det som att kvinnor i och med att de ska vara på ett visst sätt inte vågar söka

hjälp. Eftersom mannens sexmissbruk är mer accepterat då han förväntas hålla känslorna borta, blir kvinnans missbruk mer skamfyllt. Denna diskurs uppstår i några utav artiklarna, bland annat i Dagens Nyheter (2012-07-29) där Erik Sundby, terapeut och författare om sexmissbruk, intervjuas står det:

Fler män än kvinnor söker hjälp. [---] Det går en hjälpsökande kvinna på fyra män. Kvinnorna är mer emotionellt skadade när de kommer än männen, detta för att problemet är mer skamligt för kvinnor.

Dessutom intervjuas en rådgivare på KAST (Köp av sexuella tjänster) kring sexmissbruk och på frågan om det är så att sexmissbruk är ett ökande problem bland kvinnor svarar hon:

Det skulle jag inte säga. Snarare är det så problemet varit dolt tidigare. Men nu finns det en större benägenhet att prata om sexmissbruk i den här gruppen. [---] Det finns en stor skam kring det här ämnet för män också, men skillnaden är att det pratas mer öppet om manliga sexmissbrukare. (City Malmö/Lund 2011-02-11).

Även här blir det tydligt att den sociala praktiken medför negativa konsekvenser bland kvinnor med sexmissbruk som ofta känner skam och skuld inför att söka hjälp. Det framgår att problemet varit dolt, men hur stort man tror att mörkertalet är idag framgår inte i artikeln.

6.3 De beskrivna orsaksförklaringarna

Det finns många olika förklaringar till varför ett missbruk uppstår. Vissa menar att det finns medicinska förklaringar, vissa att det har att göra med tidiga trauman medan andra menar att det är ett beroende likt andra missbruk (Hall 2011).

Artiklar som innehöll en intervju med en sexmissbrukande kvinna lyfter ofta fram förklaringar till varför missbruket uppkommit och det framkom att det finns tre återkommande diskurser om förklaringar. Den första diskursen, och även den vanligaste i artiklarna, är den som handlar om att förklaringen kan härledas till traumatiska händelser i barndomen eller på annat sätt en otrygg uppväxtmiljö.

Den andra diskursen vilar på uppfattningen om att sexmissbruk är någonting man mer eller mindre själv väljer och den tredje diskursen ger en uppfattning om att

sexmissbruk har en medicinsk förklaring, nämligen att det har med hjärnans belöningsystem och hormonbalans att göra. På så sätt kan man behandla sexmissbrukare genom medicinering.

Dessa tre diskurser kring orsaksförklaringar speglar också den debatt som förs idag kring hur man ska se på sexmissbruk. Vissa menar att sexmissbruk är en konstruktion från massmedias sida eftersom de vill tjäna pengar, vissa menar att det har en medicinsk förklaring, att man kanske behöver klassificera sexmissbruk som en officiell diagnos för att kunna behandla medan andra menar att det genom psykodynamisk samtalsbehandling går att hjälpa dessa människor då det handlar om problem under uppväxten (Healthcare Media 2014).

6.3.1 En dålig uppväxt

Sin uppväxt beskriver hon som kaotisk och otrygg. Tidigt fanns det våld inom familjen, sen blev det skilsmässa och flyttar. Ständiga utskällningar och angrepp från båda föräldrarna cementerade känslan av att hon måste klara sig själv. (Norrbottens-Kuriren 2010-04-30).

I denna artikel uttalas det inte, som citatet ovan visar, att en dålig uppväxt skulle vara orsaken till varför kvinnan hamnat i ett sexmissbruk, utan detta nämns bara som ett eget stycke i artikeln. Genom att nämna detta kan man dock tydligt utläsa att det skulle kunna vara en förklaring till uppkomsten.

Det finns en föreställning om att mäns sexualitet är mer fysisk och direkt medan kvinnors sexualitet ofta ses som mer relationsberoende eller närhetstörstande (Berg 2009). Denna föreställning om att män och kvinnor är olika och att det skulle visa sig i deras sexuella preferenser skulle också kunna vara en förklaring till varför man lyfter fram uppväxten som orsaksförklaring till just kvinnors sexmissbruk. Det kan vara så att det finns en uppfattning om att kvinnor behöver få starka relationer och en trygg anknytning som barn för att inte drabbas av sociala problem senare i livet. Det visar sig i en artikel i Dagens Nyheter (2012-07-29) att en traumatisk barndom är vanligt hos personer med sexmissbruk:

De hjälpsökande är i alla åldrar, kvinnor ofta i 30-årsåldern och män i 40-årsåldern. De flesta har blivit utsatta för övergrepp eller gått igenom andra traumatiska händelser.

Detta stämmer överens med en studie av Chatzittofis med flera (2015) som visar på att en traumatisk barndom är vanligt hos personer med sexmissbruk.

Ett annat exempel på en orsaksförklaring som har sin grund i en problematisk uppväxt presenteras i Nya Ludvika Tidning (2007-07-14) där en sexmissbrukande kvinna berättar om sitt missbruk. Författaren till artikeln skriver:

Själv tror [namn] att sexberoende grundar sig i att hon inte haft någon manlig förebild i barndomen. Jag har haft en jobbig uppväxt och varit mobbad. Jag hade ingen pappa som jag levde med.

Här lyfts det fram att en orsaksförklaring till sexmissbruk skulle kunna vara avsaknaden av en manlig förebild i barndomen. Här blir teorin som Magnusson (2009) presenterar om att flickor med en problematisk relation till sin pappa kan hamna i komplicerade sexuella relationer synlig och bilden som anges i media har därför styrkts med denna forskning. Dock finns det annan forskning som visar på att sexmissbruk inte behöver ha att göra med barndomstrauman, utan kan istället bero på en neurologisk hormonstörning (Chatzittofis et al. 2015).

6.3.2 Internet som inkörsport

I ett flertal av artiklarna uttalar sig både sexmissbrukande kvinnor och psykologer om att det kommunikativa samhället, med internet i synnerhet, är en anledning till att sexmissbruk ökar. En anledning till dessa påståenden kan förklaras genom att det finns forskning i USA som påvisat att de människor som utsätter sig för mycket porr har en ökad benägenhet att bli känslomässigt kalla och få en negativ syn på kärlek och sex (Häggström-Nordin 2009). Ett exempel som visar på att media framställer internets spridning som en orsaksförklaring beskrivs i ett citat av en psykolog då hen menar:

Jag tror att vi får se ett accelererande problem med sexberoende i och med internet. (Falu Kuriren 2007-01-25a)

Att i en artikel använda sig av ett citat från en psykolog, som har makten att faktiskt definiera hur ett sexmissbruk uppkommit, visar på en vilja från

tidningarnas sida att bli betrodda, att verka seriösa. Vissa tidningar använder en annan form av definitionslegitimitet, nämligen genom att låta en sexmissbrukande kvinna förklara hur deras verklighet ser ut:

Det är bara att gå in på chattar på internet och se hur många unga kvinnor som erbjuder att visa upp sig nakna på webbkameran. (Nya Ludvika Tidning 2007-07-14).

Ett annat exempel då denna typ av förmaning blir tydlig är detta utdrag:

Om jag var förälder skulle jag vara livrädd om mina barn satt på internet och chattade på kvällarna, säger hon. (Falu Kuriren 2007-01-25b).

Detta kan vara ett sätt att skrämman upp människor som läser tidningen, att väcka starka känslor genom att påvisa hur lätt man kan hamna snett. Dessutom speglar detta den diskurs som handlar om att kvinnan är ett objekt, och mannens sexualitet inte går att styra. Det är kvinnans ansvar att se till att männen håller sig i skinnet (Engwall 2004).

Genom att skriva om ett fenomen på olika sätt skapar man sanningar om sociala skeenden. Dessa sanningar speglar hur man ser på grupper och individer (Backman et al. 2012). Tidningarna nämner internet vid flera tillfällen som anledningen till ett ökat sexmissbruk och genom att upprepat benämna det som orsaken blir det till slut en sanning. Detta skulle kunna handla om att man ofta vill hitta en syndabock. Tidningen vill kunna utpeka någonting som farligt eller riskfyllt. Detta uttalar även en terapeut i Dagens Nyheter (2012-07-29):

Sexberoende ökar kraftigt på grund av porr och dejting på internet. Både för att man kan vara anonym, för att det är lättillgängligt och i många fall gratis.

6.3.3 Sex som självmedicinering

Det tredje sättet att förklara varför en människa hamnar i ett sexmissbruk belyser att det drabbar personer som på ett eller annat sätt redan mår dåligt och använder därför sex som en form av självmedicinerande substitut. Denna förklaring fanns i flera av de undersökta artiklarna. En kvinna berättar om hur hon kom till insikt då hon började med gruppterapi. Hon uppger i Aftonbladet (2015-01-21) att:

Sexet med främlingar var kickar för att kompensera en dålig självkänsla.

Ordet *kickar* visar på en förklaringsmodell med en medicinsk orsak. Precis som Rydberg och Sundby (2012) skriver handlar ett beroende ofta om signalsubstanser som frigörs och bidrar till att man känner en form av kick. Med ett beroende menas det att man genom besatthet söker efter dessa kickar och man blir mer och mer resistent mot dessa kickar och söker därför efter mer, kanske farligare eller mer förbjudna sexuella aktiviteter. Detta gäller för alla typer av beroenden och kan utläsas i flera av artiklarna att sex beskrivs som likhet med andra missbruk.

De båda kvinnorna använder sex som en drog och mår dåligt av det. (Falu Kuriren 2007-06-19).

Detta citat redogörs i en artikel om två sexmissbrukande kvinnor som nekats rätt till behandling och hjälp i Länsrätten. I artikeln lyfts de två kvinnorna fram som offer som hamnat utanför samhällets hjälp. Att författaren även skriver ut att kvinnorna mår dåligt av att använda sex som en drog skulle kunna vara ett sätt att göra kvinnorna till offer.

Detta är den förklaringsdiskursen som delvis lutar åt att det är ett val en människa gör. Att en människa på något sätt söker efter någonting annat, och väljer att ersätta det onda med något, det visar på en diskurs som handlar om att människor söker lyckan, känslan av att inte vara helt nöjd och därför försöka ändra på någonting i livet. I en av artiklarna då kvinnan återger en förklaring till varför hon började med sitt missbruk uttrycker hon:

Jag sökte efter någon slags sinnestro [...] (Upsala Nya Tidning (2015-01-19).

Ett annat exempel på att kvinnor med sexmissbruk söker efter någonting annat visas genom nedanstående citat:

Det handlar om att jag söker bekräftelse och uppmärksamhet. (Falu Kuriren 2007-01-25a).

Levine (2010) skriver att valen en människa gör speglar individens känslomässiga system. Detta tyder på en uppfattning eller en diskurs om att människor är olika då det kommer till sexualitet. Vissa människor behöver en annan form av sexuell tillfredsställelse eller har ett annat behov av att få utlopp för det i livet som kanske inte känns helt rätt.

6.4 Den kvinnliga sexualitetsnormen

6.4.1 Antalet sexpartners

I några av artiklarna nämns antalet sexpartners (oftast män) den sexmissbrukande kvinnan har haft sex med. Detta visar på en diskurs där antalet sexpartners avgör om ditt sexliv är normalt eller avvikande. Burr (2003) påpekar att sanningar samspelar med sociala handlingar, vilken kontext man lever i påverkar vilka handlingar som är accepterade. Hon uppger också att det är under ständig förändring och varje gång det skrivs reproduceras diskursen. För hundra år sedan ansågs en kvinna som sexuellt avvikande om hon hade sex innan äktenskap, eller om hon haft fem olika sexuella partners, medan det idag är accepterat att ha haft sex med olika personer. När det i artiklarna nämns antalet sexpartners kvinnorna haft visar det på att man vill lyfta fram en siffra som är över det som anses falla inom normen. I en artikel står det:

Hon har legat med säkert 80 män. (Ludvika Tidning 2007-07-14).

I Aftonbladet (2009-03-01) uppger en kvinna att hon kunde ha tio killar på gång samtidigt och i Expressen (2006-04-06) står det att:

Stjärnan byter sexpartner varje vecka och har lesbiska relationer.

I detta citat avslöjas en stor världsstjärna med att vara sexmissbrukare och i denna mening utläses två delar; en som handlar om att hon har många olika sexpartners och en som innebär att hon har sexuella relationer med andra kvinnor. Inget av detta i sig indikerar på att det är ett missbruk, men det är ett sätt att måla upp någonting som avvikande då varken homosexualitet eller att byta sexpartners för ofta anses vara inom normen (Rubin 1998). Genom att måla upp henne som

avvikande kan man också sätta en stämpel på henne; att hon är sexmissbrukare. Mattsson (2010) menar att denna typ av utpekning av vad som är normalt eller onormalt leder till reglering och kontroll av människors sexualiteter.

I några artiklar kunde man utläsa en negativ underliggande diskurs kring att kvinnorna hade haft fler sexuella kontakter än vad som anses vara norm. I Aftonbladet (2015-01-21) uttalar sig en kvinna om hur hon överskred mängden sexuella partner då hon bland annat säger:

Till slut fanns inga gränser, jag låg med allt och alla [---] Hon var 26 år och bakom sig hade hon två krossade äktenskap och en härva av lösa förbindelser.

I den andra meningen av citatet har författaren valt att använda sig av ordet *härva* för att beskriva antalet sexpartners och synonym till härva kan vara oreda eller trassligt vilket har en negativ ansats. Istället för att endast skriva att det var många har de valt ett värdeladdat ord för att få läsaren att uppfatta den här kvinnans situation som problematisk. Varför man väljer att använda ett ord med negativ klang då man pratar om just en kvinna och hennes sexuella kontakter kan visa på det som Berg (2009) menar. Hon skriver om att kvinnors sexualitet ofta tolkas som mer fokuserad på närhet och relationer och männens sexualitet är mer fysisk och direkt. Hon nämner vidare att kvinnor som beter sig som män i den sexuella praktiken blir hon ofta tillskriven negativa adjektiv. Kanske är det så att artikelförfattaren använde ordet härva för att hen medvetet eller omedvetet befinner sig i diskursen om att kvinnans sexualitet är mer problematisk än mannens.

6.4.2 Kvinnans ansvar att tillfredsställa mannen

En diskurs som kan utläsas utifrån de undersökta artiklarna om hur kvinnans sexualitet porträtteras och framställs handlar om att kvinnorna erbjuder sina kroppar till männen. Det är kvinnor som säljer, män som köper. Kvinnor visar upp sig, männen tar det de vill ha. Ett exempel på detta ses nedan:

[Namn] kommer att klä sig som han vill när de möts. (Aftonbladet 2014-06-22).

Det visar på en uppfattning om att kvinnan är den som ska behaga mannen, hon är den som ska anpassa sig så att han kan få optimal tillfredsställelse. Senare i samma artikel berättar en sexmissbrukande kvinna om sitt arbete som bordellflicka. Diskursen kring att kvinnor ska finnas till för att tillfredsställa män blir här tydlig redan i organisationen av en bordell, och hon säger:

Vi satt i en soffå på rad och blev presenterade och så fick männen välja. (Aftonbladet 2014-06-22).

Även i Ludvika Nya Tidning (2007-01-26) framställs diskursen på det sätt som att kvinnorna är de som finns till för att behaga mannen. Där står det:

Man ser ofta att tjejer erbjuder olika sexuella tjänster på chattsidor, bara man kan läsa mellan raderna.

Detta är en syn på kvinnans sexualitet som funnits länge i Sverige. Engwall (2004) skriver att de kvinnor som förr hade ett avvikande sexuellt beteende ansågs sänka moralen i samhället genom att de lockade männen till att utföra icke accepterade handlingar. I artiklarna blir alltså denna diskurs synlig även på 2000-talet. I en artikel berättar en kvinna med sexmissbruk om hur man gör då man får kontakt med sexuella partners. Hon uppger att:

Man söker kontakt via internet, kanske chattar med någon och erbjuder dem att träffas på ett generöst sätt. (Falun Kuriren 2007-01-25b).

Återigen används ordet *erbjuder*. Inte i någon av artiklarna nämns det att män erbjuder tjänster som kvinnor kan tacka ja eller nej till, utan de gånger det nämns handlar det om att kvinnorna ska vara tillgängliga och generösa gentemot männen så att männen kan få sina begär stillade.

6.5 De som får komma till tals

6.5.1 De synliga och hörda

En viktig del i den kritiska diskursanalysen är att man undersöker vem det är som får komma till tals och hur detta framställs, alltså materialets transitivitet (Boréus

& Bergström 2005). I artiklarna framkom det att majoriteten av dem var skrivna ur den sexmissbrukande kvinnans egna perspektiv. Andra aktörer som fick komma till tals och diskutera begreppet sexmissbruk var anhöriga till den sexmissbrukande kvinnan, socialarbetare, psykologer och poliser. Trots att dessa, ovan nämnda, olika personer och professionella får uttala sig och belysa sina egna erfarenheter och reflektioner så är det artikelns författare som väljer hur materialet ska framställas. Detta leder till att det är författarens egen agenda som i slutändan lyfts fram i artiklarna. Massmedia får på detta sätt makt över vilka personer som får uttala sig om vissa situationer och hur detta framställs samt över vilken information som kommer nå den läsande allmänheten. Börjesson och Rehn (2009) nämner att massmedias tolkningsföreträdare kan få negativa konsekvenser för individer då de kan förmedla en felaktig bild av ett socialt problem. Massmedias tolkningsföreträdare leder också till att de kan bidra med att förstärka den rådande diskursen för ett socialt problem genom att skriva på ett specifikt sätt (Thomassen 2007) eller till att konstruera ett nytt problematiskt fenomen, vilket inte kan ske om inte någon benämner det som ett problem (Sahlin 2002).

Det förekommer också artiklar där två aktörer får tala, då oftast den sexmissbrukande kvinnan och en av person som anses som sakkunnig eller expert på området. De professionellas inlägg i artikeln används för att antingen stödja det som den sexmissbrukande kvinnan säger eller för att ge en vetenskaplig bild av hennes situation. Det finns också de artiklar där endast en anhörig eller en socialarbetares röst hörs. Dessa är uppbyggda så att sexmissbruk förklaras med hjälp av deras referensramar om vad de anser missbruket innebär och hur det tar sig uttryck, vilket kan leda till att felaktig information kring fenomenet sprids genom massmedia. Två artiklar synliggör denna problematik genom citat som:

Hon har tidigare erkänt att hon använt både kokain och cannabis. Nu säger exet [namn] till News of the World att hon även borde söka vård för sitt sexmissbruk. Hon var vild. Då visste jag inget om hennes andra älskare. Hon höll på i timmar och kunde inte få nog. Det var verkligen rock'n'roll. (Kvällsposten 2007-08-20).

Sexmissbrukare är ute på olika arenor samtidigt. Nätdejtar, porrsurfar, köper sex. När du är mitt inne i ett missbruk vill du inte riskera att vara utan. Sexmissbruk är ingen diagnos där ett blodprov visar på förhöjd halt av ett särskilt ämne. Det handlar inte om att passera någon gräns, eller att ha sex ofta. Inte om man har sex ofta och det känns bra. Om kvittot är lust

och intimitet. Men för sexmissbrukare är första tanken: 'Jag måste göra det igen', säger [namn]. (Kvällsposten 2011-03-01).

Det är även intressant att föra en diskussion kring varför journalisterna och tidningarna har valt att inkludera just dessa personer och professioner i artiklarna. Thomassen (2007) skriver att den diskurs som råder bestämmer vem eller vilka som äger makten och på detta sätt alltså har legitimitet och rätten att uttala sig. Dessa maktutövningar kan leda till att personer, i denna studie de sexmissbrukande kvinnorna, som berörs av problematiken som diskuteras drabbas negativt genom att de konstrueras och klassas som avvikande av samhället.

I dessa ovan redovisade artiklar är det dock av vikt att man inte litar blint på författarens redogörelse av de olika aktörernas perspektiv utan att man undersöker deras modalitet. Det syftar alltså till att undersöka om aktören verkligen står bakom det som författaren säger att de säger (Bergström & Boréus 2005a). Många av artiklarna där kvinnorna själva får uttala sig innehåller meningar som beskriver vad de säger utan att bli direkt citerade. Detta kan leda till att författaren har gjort egna tolkningar och valt att omformulera kvinnans grundtanke så att den inte längre stämmer. Citatet nedan kan belysa detta problem:

Jag krymper mig själv. I grunden beror det nog på att jag inte tror att någon kan vilja ha mig som den jag är, säger hon och det får mig att undra om det är därför hon är så lättsam att prata med under intervjun. Kanske anpassar hon sig till mig också. Efteråt får jag ett mejl från [namn], där hon vill förtydliga somligt som hon beskrivit lite för glattigt i vårt samtal. (Norrbottens-Kuriren 2010-04-30).

Den ovan nämnda kvinnas agenda kanske inte alls var att bli vinklad på detta sätt, vilket återigen belyser Burrs (2003) antagande om att den som har makt och därmed också tolkningsföreträde styr över den rådande diskursen.

6.5.2 De osynliga och tysta

Hon tycker att mediernas skildringar av sexmissbruk alltför ofta handlar om män och känner inte igen sig i de beteenden som beskrivs. (Norrbottens-Kuriren 2010-04-30).

Ett mål inom den kritiska diskursanalysen är att synliggöra det som är osynligt och på detta sätt bland annat belysa dolda maktstrukturer och klarlägga vilka som har tolkningsföreträde inom diskursen, vilket citatet ovan syftar till att belysa (Bergström och Boréus 2005a). Som nämnts tidigare är kvinnorna en relativt osynlig grupp inom begreppet sexmissbruk och att majoriteten av de som söker professionell hjälp är män (Kaplan & Krueger 2012). Om denna rådande diskurs fortsätter att återskapas och inte förändras kan det leda till konsekvenser på den sociala praktikens nivå genom att de berörda kvinnorna i framtiden mår sämre än vad de egentligen skulle behöva.

Socialstyrelsen (2010a) belyser även att kvinnor med sexmissbruk ofta beter sig på ett sätt så att de utsätter sig för både fysiska och psykiska risker, vilket också är en anledning till att försöka ändra synen på kvinnorna och dess syn på sig själva genom att belysa fenomenet på ett respektfullt och värdigt sätt.

Ett sätt att analysera en texts osynliggörande av olika individer är att undersöka dess nominalisering. Detta begrepp syftar till att förklara hur man genom borttagning av subjektet i en text eller rubrik kan ändra innebörd och göra texten svårtolkad (Boréus & Bergström 2005). Majoriteten av artiklarna visade prov på detta redan i rubriken och några exempel är:

Blev fri från missbruk av sex. (Upsala Nya Tidning 2015-01-19).

Prostituerad får ingen hjälp mot sitt missbruk. (Falun Kuriren 2007-01-25b).

Ingen bot mot sexlust. (Falun Kuriren 2007-01-25a).

Dessa rubriker kan bidra till att läsaren tolkar artikeln fel då texten har blivit konkretiserad och förenklad. Glans (2006) framhåller också att denna medielogik kan bidra till att ändra hur man pratar, alltså diskursen, kring ett fenomen.

7. Slutsats och avslutande diskussion

Nedan redovisas studiens slutsats och de diskurser som framkommit. Genom att redogöra för dessa diskurser besvaras frågeställningarna och syftet. Det kommer även föras en avslutande diskussion kring resultatet och övriga frågor som framkommit under uppsatsens gång. Avslutningsvis presenteras förslag till vidare forskning.

7.1 Slutsats

I analysen har det presenterats olika diskurser som uppkommit i artiklarna kring hur kvinnor med sexmissbruk framställs. Vi har kommit fram till att kvinnorna oftast presenteras som *vanliga*, artiklarna beskriver vid flertalet tillfällen kvinnornas utseende, att de har hög utbildningsnivå och välbetalda jobb. Dessutom har kvinnorna i artiklarna allt som oftast lyckliga heterorelationer och små barn, detta för att återigen beskriva denna *vanliga* kvinna. Vi uppfattade dessutom att det finns en diskurs som belyser prostitution synonymt med sexmissbruk för att beskriva dessa *vanliga* kvinnors *ovanliga* beteende. Kvinnorna framställs i artiklarna som tidigare psykiskt instabila, att de kände skuld och skam under tiden för missbruket, men att de nu kommit ur missbruket och mår mycket bättre. De har även skaffat nya jobb och har nya trygga partners.

Det har även redogjorts hur tidningarna framställer orsaksförklaringarna till sexmissbruk hos kvinnor. Artikelförfattarna beskrev ofta en traumatisk barndom eller brist på anknytning till föräldrar som en förklaring. Man kunde också utläsa att internet kunde vara en förklaring till varför kvinnor hamnar i sexmissbruk på grund av att det är lättillgängligt (både pornografi och att träffa män), anonymt och i många fall gratis. Vidare urskildes en diskurs om att kvinnor i många fall använder sex som självmedicinering för att kompensera för en dålig självkänsla och ångest samt ett sökande efter bekräftelse. Det framgår i artiklarna att kvinnorna upplever kickar av sexet eller det liknande beteendet och att det då lika gärna kunde varit en annan typ av missbruk.

Vi har också undersökt hur dessa framställningar av kvinnor med sexmissbruk kan kopplas till diskursen kring den rådande sexualitetsnormen hos kvinnor. Det

framkom här att det ofta skapas ett icke normativt beteende i artiklarna, exempelvis att kvinnor med sexmissbruk har för många sexuella partners, att de är otrogna, tar betalt för sex eller att de har lesbiska relationer. Dessutom målas det upp en bild av att kvinnorna har ett ansvar att tillfredsställa männen genom att det i artiklarna vid flertalet tillfällen står att kvinnor erbjuder sexuella tjänster eller att de klär sig som männen vill.

7.2 Avslutande diskussion

Vi har under uppsatsens gång blivit medvetna om att sociala problem skapas i en social kontext och att de är föränderliga över tid. Detta gäller exempelvis för synen på sexuellt avvikande kvinnor som förr kallades nymfomaner (Groneman 1994) och asociala (Engwall 2004), men som idag kan benämnas som sexmissbrukare. Vissa av de undersökta artiklarna likställer prostitution med sexmissbruk vilket vi anser vara bekymmersamt och att det kan kopplas till den problematiska synen på kvinnors sexualitet.

Vi blev också medvetna om att media är en betydelsefull aktör som förmedlar information till många människor och därmed är en institution som sitter på makt och tolkningsföreträde (Petersson 1991). Media sätter ramar för rådande diskurser vilket kan påverka de personer som synliggörs både positivt och negativt. Media skulle kunna bidra till en positiv känsla för exempelvis en kvinna med sexmissbruk om hon kan läsa om fenomenet och på så sätt känna igen sig och bli bekräftad. Dock kan detta bidra till att kvinnor känner skuld och skam inför sitt missbruk och av den anledningen väljer att inte söka hjälp (Rydberg & Sundby 2012). Vi anser att det är av vikt att man som konsument av medier ställer sig kritisk till varför vissa konstruktioner berättas på ett specifikt sätt så att inte diskursen leder till att individer på något sätt far illa.

Vi är kritiska till varför alla artiklar som vi undersökt har behandlat kvinnor med ett missbruk av sexuella handlingar och inte lagt vikt vid att belysa personer som endast har ett kärleksberoende. Eftersom sexmissbruk i svensk forskning oftast benämns med termen sex- och kärleksberoende (Rydberg & Sundby 2012) antar vi att det finns kvinnor som är beroende av endast kärlek och inte sex. Vi

tror att en anledning till att just sex belyses mer är att det väcker starkare känslor hos läsaren vilket i sin tur kan leda till fler sålda tidningar.

Vi har under arbetets gång insett att det inte finns en samstämmig definition av begreppet sexmissbruk (Hall 2011). Vi tror att det är av vikt att man enas om en definition och att individer och sociala institutioner ser sexmissbruk som ett socialt problem då det kan vara lättare att få hjälp.

Samhällets normer genomlysas i media och då upprätthålls skillnaderna som finns mellan män och kvinnor. Ett exempel på detta är att vi, under vår datainsamling, bytte ut sökordet *kvinnor* mot ordet *man*, vilket uppvisade många fler sökträffar och därmed bekräftas det som Jarlbro (2006) menar då hon påpekar att kvinnor osynliggörs i nyhetsmedierna.

Petersson (1991) uppger att media kan framvisa en felaktig bild av verkligheten genom att vinkla information på ett visst sätt. Vi tror att man genom ökad medvetenhet kring sexmissbruk och medias maktposition kan motverka en allt för snäv, felaktig eller snedvriden bild av denna problematik. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att det inte finns någon, manlig eller kvinnlig, typisk sexmissbrukare och på så sätt är det omöjligt för media att framställa en diskurs som är rådande för *alla* sexmissbrukare. Vi är införstådda med att varje gång det i media skrivs om sexmissbruk bidrar det till att reproducera eller förändra den rådande diskursen. Detsamma gäller för oss då vi medverkar till att reproducera diskursen kring kvinnors sexmissbruk varje gång någon läser vår uppsats.

De positiva konsekvenserna av vår studie är främst att vi har fått arbeta med och undersöka en ny typ av metod som vi inte tidigare har använt. Det var lärorikt, och ibland svårt, att lära sig nya analysmetoder samt ta på sig andra forskningsglasögon än vad man är van vid. Avslutningsvis anser vi att denna uppsats har öppnat våra sinnen ytterligare i hur individer i samhällen påverkas av maktutövningar, diskurser och konstruktioner som vi själva inte kan kontrollera eller ändra.

7.2.1 Vidare forskning

I framtiden önskar vi se att det görs fler liknande studier och bedrivs mer forskning om hur mäns och kvinnors sexmissbruk porträtteras för att på så sätt

kunna göra jämförelser mellan hur de olika könen framställs och hur detta möjligtvis påverkar individerna, både fysiskt och psykiskt.

Vi önskar dessutom se vidare forskning kring hur sexmissbruk i media över tid förändras. Detsamma gäller för uppkomsten av sexmissbruk, att utföra forskning kring om det är en psykisk störning, hormonrubbnig eller om det beror på miljöfaktorer tror vi är viktigt för att kunna ge drabbade personer adekvat hjälp. På så sätt kanske man kan finna en mer enhetlig definition av begreppet som i sin tur kan bidra till hjälp från rätt instanser.

Avslutningsvis skulle det vara intressant att i framtiden se hur olika länder och samhällen konstruerar sexmissbruk, då dessa diskurser är föränderliga beroende av sociokulturella influenser.

8. Referenser

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015) "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen". I Göran Ahrne & Peter Svensson, (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Anonyma Sex- och Kärleksberoende (2015) "Självtest" (elektroniskt), *SLAA officiella hemsida* <http://www.slaa.se/sjalvtest/> (2015-11-06).

Backman, Y., Gardelli, T., Gardelli, V. & Persson, A. (2012) *Vetenskapliga tankeverktyg: till grund för akademiska studier*. Lund: Studentlitteratur.

Berg, L. (2009) "Hur blir unga sexuella aktörer - En konstruktionistisk förklaringsmodell". I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström-Nordin, (red.): *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Lund: Studentlitteratur.

Bergström, G. & Boréus, K. (2005a) "Diskursanalys". I Göran Bergström & Kristina Boréus, (red.): *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Bergström, G. & Boréus, K. (2005b) "Idé- och ideologianalys". I Göran Bergström & Kristina Boréus, (red.), *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Bergström, G. & Boréus, K. (2005c) "Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys". I Göran Bergström & Kristina Boréus (red.), *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Blomqvist, J. (2012) "Perspektiv på missbruk och beroende - från Magnus Huss till Robert West". I Claudia Fahlke, (red.): *Handbok i missbrukspsykologi - teori och tillämpning*. Malmö: Liber.

Boréus, K. & Bergström, G. (2005) "Lingvistisk textanalys". I Göran Bergström & Kristina Boréus (red.), *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Boréus, K. (2015) "Diskursanalys". I Göran Ahrne & Peter Svensson, (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Burr, V. (2003) *Social constructionism*. London: Routledge.

Butler, J. (1990) *Gender trouble: feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.

Börjesson, M. & Palmblad, E. (2007) "Introduktion". I Mats Börjesson & Eva Palmblad, (red.): *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.

Börjesson, M., & Rehn, A. (2009) *Makt*. Malmö: Liber.

- Cantor, M., Klein, C., Lykins, A., Rullo, J., Thaler, L. & Walling, B. (2013) "A Treatment-Oriented Typology of Self-Identified Hypersexuality Referrals". *Archives of Sexual Behaviour*, 42, 883–893.
- Chatzittofis, A., Arver, S., Öberg, K., Hallberg, J., Nordström, P. & Jokinen, J. (2015) "HPA axis dysregulation in men with hypersexual disorder". *Psychoneuroendocrinology*, 63, 247-253.
- Dhuffar, M. & Griffiths, M. (2014) "Understanding the role of shame and its consequences in female hypersexual behaviours: A pilot study". *Journal of Behavioral Addictions*, 3, 4, 231-237.
- Donahue, K., Lichtenstein, P., Lundström, S., Anckarsäter, H., Hellner Gumpert, C., Långström, N. & D'Onofrio, B. (2013) "Childhood Behavior Problems and Adolescent Sexual Risk Behavior: Familial Confounding in the Child and Adolescent Twin Study in Sweden (CATSS)". *Journal of Adolescent Health*, 52, 5, 606-612.
- Ekström, M. (2008) "Introduktion". I Mats Ekström (red.): *Mediernas språk*. Malmö: Liber.
- Elmerstig, E., Wijma, B., Sandell, K. & Berterö, C. (2012) "Sexual pleasure on equal terms: young women's ideal sexual situations". *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 33, 3, 129-134.
- Engwall, K. (2004) "Sinnesslöa kvinnor och sexualitet i ett historiskt perspektiv". I Karin Barron, (red.): *Genus och funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur.
- Fairclough, N. (1995a) *Critical Discourse Analysis - the critical study of language*. Harlow: Longman Group.
- Fairclough, N. (1995b) *Media discourse*. London: Hodder Headline Group.
- Foucault, M. (2008) *Diskursernas kamp*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.
- Glans, K. (2006) "Att identifiera makten: medieborgarens ansvar". I Kurt Almqvist & Alexander Linklater, (red.): *Medierna och mediernas makt*. Stockholm: Atlantis.
- Groneman, C. (1994) "Nymphomania: The Historical Construction of Female Sexuality". *Journal of Women in Culture and Society*, 19, 2, 337-367.
- Hall, P. (2011) "A biopsychosocial view of sex addiction". *Sexual and Relationship Therapy*, 26, 3, 217-228.
- Hansen, A. (2014) "Spel- och sexmissbruk biverkan på parkinsonmedicin." *Läkartidningen*, 111, 47, 21.

Healthcare Media (2014) "Sexmissbruk - en diagnos eller inte?" (elektroniskt), *Sexmissbruk.ses officiella hemsida* <http://sexmissbruk.se/sexmissbruk-en-diagnos-eller-inte/> (2015-11-06).

Holmqvist, N. (2015) *Kliniska psykologers förståelse av och förhållningssätt till sexmissbruk*. Göteborg: Göteborgs universitet, Psykologiska institutionen.

Howarth, D. (2007) *Diskurs*. Malmö: Liber.

Häggström-Nordin, E. (2009) "Ungdomar och pornografi". I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström-Nordin, (red.): *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Lund: Studentlitteratur.

Jarlbro, G. (2004) "Bröderna Cartwright och jag – medierna som integrerande samhällskraft". I Lars Nord & Jesper Strömbäck (red.): *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Jarlbro, G. (2006) *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, B. (2004) "Journalistikens nyhetsvärderingar". I Lars Nord & Jesper Strömbäck, (red.): *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, T. & Lalander, P. (2010) *Vardagslivets socialpsykologi*. Malmö: Liber.

Kaplan, M. & Krueger, R. (2010) "Diagnosis, Assessment, and Treatment of Hypersexuality". *Journal of sex research*, 47, 2-3, 181-198.

Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Levine, S. (2010) "What is sexual addiction?". *Journal of Sex & Marital Therapy*. 36, 3, 261-265.

Långström, N. & Hanson, K. (2006) "High Rates of Sexual Behavior in the General Population: Correlates and Predictors". *Archives of Sexual Behavior*. 35, 1, 37-52.

Magnusson, C. (2009) "Flickor med tidig sexuell debut i ett livsloppsperspektiv". I Chris Magnusson & Elisabeth Häggström-Nordin, (red.): *Ungdomar, sexualitet och relationer*. Lund: Studentlitteratur.

Mattsson, T. (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete - Teori, reflektion och praxis*. Malmö: Gleerups.

Myers, S. & Milner, J. (2007) *Sexual Issues in Social Work*. Bristol: Policy Press.

Nationalencyklopedin (2015) "Kvällstidning" (elektroniskt), *Nationalencyklopedins officiella hemsida* <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kvällstidning> (2015-12-10).

- Nord, L. (2004) "En massa medier med mindre publik". I Lars Nord & Jesper Strömbäck, (red.): *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Nord, L. & Strömbäck, J. (2004) "Journalistik, medier och demokrati". I Lars Nord & Jesper Strömbäck, (red.): *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R. & Davidson, B. (2003) *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Payne, M. (2008) *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur och kultur.
- Petersson, O. (1991) *Makt - en sammanfattning av maktutredningen*. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- Reay, B., Attwood, N. & Gooder, C. (2013) "Inventing sex: the short history of sex addiction". *Sexuality and culture*, 17, 1-19.
- Rubin, G. (1998) "Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality". I Peter Nardi & Beth Schneider, (red.): *Social Perspectives in Lesbian and Gay Studies: A Reader*. New York: Routledge.
- Rydberg, K. & Sundby, E. (2012) *Det är inte kärlek – när sex blir en drog*. Stockholm: Norstedts.
- Sahlin, I. (2002) "Sociala problem som verklighetskonstruktioner". I Anna Meeuwisse & Hans Svärd, (red.): *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och kultur.
- Sandström, B. (2005) "Genus i psykiatriska läroböcker". I Magnus Sundgren & Alain Topor, (red.): *Social psykiatri*. Stockholm: Bonnier utbildning.
- Sexmissbruk.net (2012) "Unga kvinnors sexmissbruk" (elektronisk), *sexmissbruk.nets officiella hemsida* <http://sexmissbruk.net/unga-kvinnors-sexmissbruk/> (2015-11-06).
- SFS 1993:1392. *Lag om pliktexemplar av dokument*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Socialstyrelsen (2010a). *Behandlingsinsatser för personer som har begått eller riskerar att begå sexuella övergrepp mot barn*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2010b). *Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem - Systematisk förteckning, svensk version 2011 (ICD-10-SE)*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Sundby, E. (2013) "Kortfattat information om sexberoende" (elektronisk), *Erik Sundbys Sexberoende Blogg* <http://eriksundby.blogspot.se/p/kortfattat-information-om-sexberoende.html> (2015-11-06).

Thomassen, M. (2007) *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion till vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Weinstein, A., Katz, L., Eberhardt, H., Cohen, K. & Lejoyeux, M. (2015) "Sexual compulsion – Relationship with sex, attachment and sexual orientation". *Journal of Behavioral Addictions*, 4, 1, 22–26.

Woody, J. D. (2011) "Sexual Addiction/Hypersexuality and the DSM: Update and Practice Guidance for Social Workers". *Journal of Social Work Practice in the Addictions*, 11, 4, 301-320.

8.1 Artikelförteckning

Aftonbladet 2007-08-20 "Amys älskare avslöjar hennes sexliv" Författare okänd (2015-10-27).

Aftonbladet 2009-03-01 "Mitt liv handlade bara om sex" Passanisi, Åsa (2015-10-27).

Aftonbladet 2011-04-03 "Det ställer världsbilden på huvudet" Ahlberg, Karin (2015-10-27).

Aftonbladet 2014-06-22 "Min drog är anonymt sex" Frennstedt, Tina (2015-10-27).

Aftonbladet 2015-01-21 "Vi tävlade om att ligga med flest killar..." Aune, Emelie (2015-10-27).

City Malmö/Lund 2011-02-11 "Är sexmissbruk ett ökande problem bland kvinnor?" Sjöberg, Rebecka (2015-10-27).

Dagens Nyheter 2012-07-29 "Jag blev sexmissbrukare" Högberg, Cajsa (2015-10-27).

Expressen 2006-04-06 "Hon byter sexpartner varje vecka. Svägerskan Tina berättar om Whitneys sexmissbruk" Lindvall, Johan T. (2015-10-27).

Falu Kuriren 2007-01-25a "Ingen bot mot sexlust - prostituerad söker hjälp för sitt sexmissbruk, kommunen nekar" Lundin, Johanna (2015-10-27).

Falu Kuriren 2007-01-25b "Prostituerad får ingen hjälp mot sitt sexmissbruk - kommunen måste inte hjälpa sexberoende enligt socialtjänstlagen" Lundin, Johanna (2015-10-27).

Falu Kuriren 2007-06-19 "Länsrätten nekar två kvinnor vård på behandlingshem"
Lundin, Johanna (2015-10-27).

Göteborgs-Posten 2006-04-28 "Hon dämpade ångest med sex" Okänd författare
(2015-10-27).

Kvällsposten 2007-08-20 "Exet: 'Amy är sexmissbrukare'" Nordström (2015-10-27).

Kvällsposten 2011-03-01 "När sex blir ett missbruk - Tiger Woods åkte in på sexrehab, då började Malmöborna söka hjälp" Rydhagen, Maria (2015-10-27).

Metro 2014-12-10 "Liza-Maria tog sig ur sexmissbruket" Skoglund, Karolina
(2015-10-27).

Norrbottens-Kuriren 2010-04-30 "Sexmissbruk. För Hanna blev förförelsebehovet en mani" Frithiof, Lotta (2015-10-27).

Norrländska Socialdemokraten 2014-12-20 "Hon var sexmissbrukare" Eklöf, Johan (2015-10-27).

Nya Ludvika Tidning 2007-01-26 "Prostituerad får ingen hjälp mot sitt missbruk"
Lundin, Johanna (2015-10-27).

Nya Ludvika Tidning 2007-07-14 "Jag tänker inte ge upp - sexmissbrukare överklagar till Kammarrätten" Lundin, Johanna (2015-10-27).

Upsala Nya Tidning 2015-01-19 "Blev fri från missbruk av sex" Frithiof, Lotta
(2015-10-27).